

СОВЕТ САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
422060, Республика Татарстан,
Сабинский район, п.г.т. Богатые Сабы,
ул. Г.Закирова, 52

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОН СОВЕТЫ
422060, Татарстан Республикасы,
Саба районы, Байлар Сабасы ш.т.п.,
Г.Закиров урамы, 52 йорт

тел. (84362) 2-31-33, 2-31-44, факс (84362) 2-31-74, e-mail: saba@tatar.ru,
www.saby.tatarstan.ru

№ 71 от 28.04.2026

на № _____ от _____

КАРАР

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2018 елның 31 августындагы 247 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлегенең Генераль планына үзгәрешләр кертү турында

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының «Саба муниципаль районы авыл җирлекләренең генераль планнарына үзгәрешләр кертүгә әзерлек турында» 2023 елның 06 сентябрдәге 1396-п номерлы карары нигезендә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 5.1, 24 һәм 28 статьялары һәм «Җирле муниципаль районы авыл җирлекләрен оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 4 өлеше нигезендә «Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнары һәм Татарстан Республикасы Дәүләт хакимияте органнары арасында шәһәр төзелеше эшчәнлеген өлкәсендә вәкаләтләрне яңадан бүлү турында» 2023 елның 23 декабрдәге 131-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясындагы 3 өлеше, 2023 елның 20 апрелдә Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының №209 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында гавами тыңлаулар һәм иҗтимагый фикер алышулар оештыру һәм үткөрү тәртибе турында нигезләмә, авыл җирлекләре җирле үзидарә органнарының вәкаләтләре муниципаль районнарының җирле әһәмияттәге мәсьәләләре булуын һәм авыл җирлекләре территорияләрендә муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителүен исәпкә алып, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты бәяләмәсе булуын исәпкә алып һәм уздырылган гавами тыңлаулар йомгаклары буенча, Саба муниципаль районы Советы

КАБУЛ ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Саба муниципаль районы Советының 2018 елның 31 августындагы 247 номерлы «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планын раслау турында» карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планын, кушымтада каралганча, яңа редакциядә бәян итеп, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертүгә.
2. Өлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми

порталында рәсми рәвештә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> адресы буенча халыкка житкерергә.

Саба муниципаль
районы Башлыгы

Р.Н. Миңнеханов

**«Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды»
Дәүләт бюджет учреждениесе**

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ОЛЫ ШЫҢАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ**

(яңа редакция)

Территориаль планлаштыру турында нигезләмә

Том 1

Казан 2026

ПРОЕКТЫНЫҢ СОСТАВЫ

Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планы
инвентаризация үткөрү комиссиясе составы

№ т/б	Атамасы	бит/битләр №	Искәрмә
1 том Генераль план			
Текст материаллары			
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмә	8	
График материаллар			
2	Жирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1	Территориаль планлаштыру турындагы нигезләмәгә кушымталарны карагыз
3	Торак пунктларның чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы М1:10000	2/1	
4	М1:10000 функциональ зоналары картасы	3/1	
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	16	
2 том Генераль планын нигезләү буенча материаллар			
Текст материаллары			
1	Аңлатма язуы	67	
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территорияне инженерлык эзерләү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге. Аңлатма язуы.	132	
График материаллар			
3	Жирлек территориясен заманча файдалануның картасы М1:10000	1/1	кара: Генераль планын нигезләү буенча материалларның аңлатма язуына кушымталар
4	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	2/1	
5	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы	3/1	Генераль планын нигезләү

	янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000		материаллары буенча «Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территориянең инженерлык эзерләү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеген» аңлатма язуына кушымталарны карагыз.
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1	
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/1	

ЭЧТӨЛЕК

ЭЧТӨЛЕК	5
1. _ТОС260476336УРНАШТЫРУ ӨЧЕН ПЛАНЛАШТЫРЫЛА ТОРГАН ЖИРЛЕ ӨҺӘМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ТӨРЛӨРЕ, БИЛГЕЛӘНЭШЕ ҺӘМ ИСЕМНӨРЕ ТУРЫНДА БЕЛЕШМӘЛӘР, АЛАРНЫҢ ТӨП ХАРАКТЕРИСТИКАЛАРЫ, УРНАШУ УРЫНЫ, ШУЛАЙ УК ӘЛЕГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУГА БӘЙЛЕ РӘВЕШТӘ МОНДЫЙ ЗОНАЛАРНЫ БИЛГЕЛӘУ ТАЛӘП ИТЕЛГӘН ОЧРАКТА ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАРГА ХАРАКТЕРИСТИКАЛАР	7
2. ФУНКЦИОНАЛЬ ЗОНАЛАРНЫҢ ПАРАМЕТРЛАРЫ, ШУЛАЙ УК АЛАРДА УРНАШТЫРУ ӨЧЕН ПЛАНЛАШТЫРЫЛА ТОРГАН ФЕДЕРАЛЬ ӨҺӘМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАР, РЕГИОНАЛЬ ӨҺӘМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАР, ЛИНИЯ ОБЪЕКТЛАРЫННАН ТЫШ ЖИРЛЕ ӨҺӘМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАР ТУРЫНДА БЕЛЕШМӘЛӘР	11
1. КЕРЕШ	21
2. ОЛЫ ШЫҢАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ.....	23
3. ОЛЫ ШЫҢАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ХӘЛЕ	24
3.1. Икътисадый-географик урыны. Олы Шыңар авыл жирлегенең Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының халыкны урнаштыру системасындагы урыны	24
3.2. Жир фондына характеристика	25
3.3. Демографик потенциал	25
3.4. Житештерү территорияләре	28
3.5. Агросәнәгать комплексы	28
3.6. Урман комплексы.....	29
3.7. Торак фонды.....	29
3.8. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкуреш хезмәте күрсәтү объектлары	30
3.9. Зиратлар	34
3.10. Туристлык-рекреацион потенциал	34
3.11. Мәдәни мирас объектлары	35
3.12. Транспорт-коммуникация инфраструктурасы.....	35
3.13. Инженерлык инфраструктурасы	38
4. ОЛЫ ШЫҢАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕН 2047 ЕЛГА КАДӘР ҮСТЕРҮ ЮНӘЛЭШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘУ.....	43
4.1. Халык саны фаразы.....	43
4.2. Икътисадый үсеш	44
4.3. Сәнәгать житештерүен үстерү	44
4.4. Агросәнәгать комплексын үстерү	44
4.5. Урман комплексын үстерү	44
4.6. Торак инфраструктурасын үстерү.....	44
4.7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкуреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү	
47	
4.8. Зиратлар территорияләрен үстерү.....	53
4.9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү.....	53
4.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү	53
4.11. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл жирлегенең торак пунктлары чикләрен билгеләү.....	57
4.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары	61
5. ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР	80

6. ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӨДӨБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ	83
7. КУШЫМТАЛАР	87

1. Урнаштыру өчен планлаштырыла торган жирле әһәмияттәге объектларның төрләре, билгеләнеше һәм исемнәре турында Белешмәләр, аларның төп характеристикалары, урнашу урыны, шулай ук әлеге объектларны урнаштыруга бәйле рәвештә мондый зоналарны билгеләү таләп ителгән очракта территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга характеристикалар

№ т/б	Объектның исеме	Зона урнашу урыны	Объект статусы	Төп характеристикалар	Тормышка ашыру вакыты		Территориядә н файдалануның махсус шартлары булган зоналар	Функциональ зона исеме
					Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)		
1	Социаль инфраструктура объектлары							
1.1	Урта гомуми белем бирү мәктәбендә балалар түгәрәкләре	Олы Шыңар авылы	урнаштыру планлаштырылган	8 урын	+	-	билгеләнми	Махсуслаштырылган иҗтимагый төзелеш зонасы
2	Транспорт инфраструктурасы объектлары							
2.1	«Олы Шыңар-Түләшкә»	Олы Шыңар авыл жирлеге	реконструкциягә планлаштырылган	4,796 км	+	-	билгеләнми	-
2.2	Олы Шыңар авылы зиратына килү юлы	Олы Шыңар авыл жирлеге	реконструкциягә планлаштырылган	0,316 км	+	-	билгеләнми	-
2.3	Кече Шыңар авылы зиратына килү юлы	Олы Шыңар авыл жирлеге	реконструкциягә планлаштырылган	0,636 км	+	+	билгеләнми	-
2.4	Чулпыч авылы зиратына килү юлы	Олы Шыңар авыл жирлеге	реконструкциягә планлаштырылган	0,142 км	+	+	билгеләнми	-

№ т/б	Объектның исеме	Зона урнашу урыны	Объект статусы	Төп характеристикалар	Тормышка ашыру вакыты		Территориядә н файдалануны ң махсус шартлары булган зоналар	Функциональ зона исеме
					Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)		
2.5	«Кече Шыңар авылына килү юлы»	Олы Шыңар авыл җирлеге	реконструкциягә планлаштырылган	0,305 км	+	+	билгеләнми	-
2.6	«Оет-Екатериновка»	Олы Шыңар авыл җирлеге	реконструкциягә планлаштырылган	1,373 км	+	-	билгеләнми	-
2.7	«Түлешкә зиратына килү юлы»	Олы Шыңар авыл җирлеге	реконструкциягә планлаштырылган	0,308 км	+	+	билгеләнми	-
2.8	«Оет авылы терлекчелек фермасына килү юлы»	Олы Шыңар авыл җирлеге	реконструкциягә планлаштырылган	2,141 км	+	+	билгеләнми	-
2.9	Чулпыч авылы АПК-га килү	Олы Шыңар авыл җирлеге	реконструкциягә планлаштырылган	0,373 км	+	+	билгеләнми	-
2.10	Грунт өслекле урам-юл челтәре	Олы Шыңар авылы Түлүшкә авылы	урнаштыру планлаштырылган	1,65 км	+	-	билгеләнми	-
2.11	күчеш өслеге булган урам-юл челтәре	Олы Шыңар авылы Кече Шыңар авылы Оет авылы Чулпыч авылы	реконструкциягә планлаштырылган	16,36 км	+	-	билгеләнми	-
3	Инженерлык инфраструктурасы объектлары							

№ т/б	Объектның исеме	Зона урнашу урыны	Объект статусы	Төп характеристикалар	Тормышка ашыру вакыты		Территориядәң файдалануның махсус шартлары булган зоналар	Функциональ зона исеме
					Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)		
Су белән тәэмин итү объектлары								
3.1	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Кече Шыңар авылы	урнаштыру планлаштырылган	0,2 км	+	-	санитар-яклау полосасы диаметрына карап кимендә 10 м	-
3.2	Су белән тәэмин итү челтәрләре	Олы Шыңар авылы	урнаштыру планлаштырылган	0,8 км	+	-	санитар-яклау полосасы диаметрына карап кимендә 10 м	-
Газ белән тәэмин итү объектлары								
3.3	Түбән басымлы газ белән тәэмин итү челтәре	Кече Шыңар авылы	урнаштыру планлаштырылган	0,4 км	+	-	Саклау зонасы 2 м.	-
3.4	Түбән басымлы газ белән тәэмин итү челтәре	Олы Шыңар авылы	урнаштыру планлаштырылган	0,8 км	+	-	Саклау зонасы 2 м.	-
Электр белән тәэмин итү объектлары								
3.5	ВЛ 0,4 кВ	Кече Шыңар авылы	урнаштыру планлаштырылган	0,4 км	+	-	Саклау зонасы 2 м.	-

№ т/б	Объектның исеме	Зона урнашу урыны	Объект статусы	Төп характеристикалар	Тормышка ашыру вақыты		Территориядә н файдалануны ң махсус шартлары булган зоналар	Функциональ зона исеме
					Беренче чират (2031 елга кадәр)	Хисап срогы (2032-2046 еллар)		
3.6	ВЛ 0,4 кВ	Олы Шыңар авылы	урнаштыру планлаштырылган	0,8 км	+	-	Саклау зонасы 2 м.	-
4	Туризм объектлары							
4.1	Ял базасы	ЖК 16:35:040608:25 6	урнаштыру планлаштырылган	10,0 га	+	-	билгеләнми	Рекреацион билгеләнештәге зоналар

2. Функциональ зоналарның параметрлары, шулай ук аларда урнаштыру өчен планлаштырыла торган федераль әһәмияттәге объектлар, региональ әһәмияттәге объектлар, линия объектларыннан тыш җирле әһәмияттәге объектлар турында белешмәләр

№ т/б	Зона коды	Функциональ зона исеме	Территорияне үзләштерү характеры	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона майданы, га	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
1	701010101	Шәхси торак йортлар төзү зонасы	планлаштырыла торган	Индивидуаль торак йортлар белән төзелеш зонасы күбесенчә индивидуаль торак йортлар, блокланган торак йортлар һәм хезмәт күрсәтүләр өлкәсендә хезмәт күрсәтүләр өлкәсендә тиешле объектлар, мәдәни-көнкүреш, коммуналь, социаль хезмәт күрсәтүнең беренчел баскычы, шулай ук инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы белән бергә торы өчен билгеләнгән.	4,4626	-
			гамәлдәге		234,2012	-
2	701010301	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона	гамәлдәге	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасының янәшәдәге объектларын урнаштырып, эшлекле, ижтимагый, коммерция һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, шулай ук житештерү һәм эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәкле объектлар төзү өчен каралган	4,1573	-

№ т/б	Зона коды	Функциональ зона исеме	Территорияне үзлөштөрү характеры	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона майданы, га	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
3	701010302	Махсуслаштырылган ижтимагый төзелеш зонасы	гамәлдәге	Өлөшчә социаль билгеләнештәге объектлар, шул исәптән мәктәпкәчә мәгариф оешмаларының, гомуми белем бирү оешмаларының, өстәмә белем бирү оешмаларының аерым торучы объектлары, һөнәри һәм югары белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы объектлар, девиант тәртипле укучылар өчен махсус уку-тәрбия учреждениеләре объектлары, фәнни оешмалар, мәдәният һәм сәнгать объектлары, сәламәтлек саклау, социаль билгеләнештәге объектлар, физик культура һәм массакүләм спорт объектлары, мәдәни биналар һәм корылмалар белән, тиешле инженерлык һәм транспорт белән тәэмин итү объектларын урнаштырып, корылмалар белән төзелеш өчен билгеләнгән.	6,3475	жирле әһәмияттәге: Урта гомуми белем бирү мәктәбендә балалар түгәрәкләре

№ т/б	Зона коды	Функциональ зона исеме	Территорияне үзлештерү характеры	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона майданы, га	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
4	701010401	Житештерү зонасы	гамәлдәге	Житештерү зонасы башлыча житештерү предприятелиәрен, янәшәдәге инженерлык һәм транспорт инфраструктурасын, шулай ук сәнәгать зоналарында урнаштыру рөхсәт ителә торган коммерция объектларын урнаштыру өчен каралган	4,8804	-
5	701010404	Инженерлык инфраструктурасы зонасы	гамәлдәге	Инженерлык ағызу объектларын, жылылык белән тәэмин итү объектларын, газ белән тәэмин итү объектларын, электр белән тәэмин итү объектларын, элемент объектларын, башка төр инженерлык инфраструктурасын, шул исәптән коммуникацияләрне үткәрү коридорларын урнаштыру өчен каралган	1,8702	-

№ т/б	Зона коды	Функциональ зона исеме	Территорияне үзлештерү характеры	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона майданы, га	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
6	701010405	Транспорт инфраструктурасы зонасы	гамәлдәге	Транспорт инфраструктурасы зонасы башлыча автомобиль транспорты объектларын, тимер юл транспорты объектларын, һава транспорты объектларын, су транспорты объектларын, торба үткәргеч транспорты объектларын, башка төр транспорт инфраструктурасы объектларын, урам-юл челтәре объектларын һәм аларга бәйлә объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән	18,5912	-
7	701010501	Авыл хужалыгы жирләре зонасы	планлаштырыла торган	- авыл хужалыгы жирләрендә авыл хужалыгы культураларын житештерүгә бәйлә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру; авыл хужалыгы терлекләрен көтү; - кыр юллары;	8,1965	-
			гамәлдәге		4985,4323	
8	701010503	Авыл хужалыгы предприятиеләренең житештерү зонасы	планлаштырыла торган	Авыл хужалыгы предприятиеләренең житештерү зонасы авыл хужалыгы житештерүе объектларын, агросәнәгать комплексына хезмәт күрсәтү объектларын, шулай ук инженерлык һәм транспорт инфраструктурасының янәшәдәге объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән	24,4494	-
			гамәлдәге		224,7986	-

№ т/б	Зона коды	Функциональ зона исеме	Территорияне үзлөштөрү характеры	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона майданы, га	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
9	701010601	Гомуми файдаланудагы яшелләндрелгән территорияләр зонасы (парклар, бакчалар, скверлар, бульварлар, шәһәр урманнары)	гамәлдәге	Гомуми файдаланудагы яшелләндрелгән территорияләр зонасы (парклар, бакчалар, скверлар, бульварлар, шәһәр урманнары) шәһәр паркларын, скверларын, бакчаларын, бульварларын, яр буйларын, шәһәр урманнарын, территорияне төзекләндрерү, ясси спорт корылмаларын урнаштыру өчен билгеләнгән яшел утыртмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән	21,5883	-
10	701010605	Урманнар зонасы	гамәлдәге	- саклагыч урманнарны карау; - саклагыч урманнарда рөхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тьюлыкларда табигать ресурсларыннан файдалану режимын үтәү, аеруча кыйммәтле булган жирләрнең үзенчәлекләрен саклау; - агач һәм агач булмаган ресурсларны әзерләү, беренчел эшкөртү һәм чыгару эшчәнлеге; - урманнарны саклау һәм торгызу;	1380,0676	-

№ т/б	Зона коды	Функциональ зона исеме	Территорияне үзлештерү характеры	Функциональ зонаның билгеләнешен тасвирлау	Функциональ зона майданы, га	Урнаштыру өчен планлаштырыла торган объектлар
11	701010701	Зиратлар зонасы	гамәлдәге	Зиратлар зонасы зиратлар, крематорийлар һәм күмү урыннары, шулай ук тиешле гыйбадәт корылмалары урнаштыру өчен билгеләнгән	12,3178	-
12	701010703	Махсус билгеләнештәге яшелләнделерелгән территорияләр зонасы	планлаштырыла торган	Махсус билгеләнештәге яшелләнделерелгән территорияләр зонасы санитар-яклау, су саклау, яклау-мелиорация зоналарының яшелләнделерелгән территорияләрен, автомобиль һәм тимер юллар буенда утыртмаларны, махсус билгеләнештәге башка яшелләнделерелгән территорияләрне урнаштыру өчен билгеләнгән	1,6191	-
13	701010600	Рекреацион билгеләнештәге зоналар	планлаштырыла торган	Рекреацион билгеләнештәге зона табигать ландшафтын, экологик чиста әйләнә-тирә мохитне саклап калу һәм алардан файдалану, туризмны үстерү, халыкның ялы һәм ялын үткөрү, физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен, шулай ук янәшәдәге инженерлык һәм транспорт (парковка) инфраструктурасын, мәдәни-көнкүреш хезмәт күрсәтүнең беренчел баскычы объектларын урнаштыру өчен каралган.	10,0000	жирле өһәмияттәге: Ял базасы

**«Татарстан Республикасының пространство мәгълүматлары фонды»
Дәүләт бюджет учреждениесе**

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
САБА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ОЛЫ ШЫҢАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ
(яңа редакция)**

**Генераль план проектын нигезләү буенча материаллар
Аңлатма язуы**

Том 2

Казан 2026

ПРОЕКТЫНЫҢ СОСТАВЫ

Олы Шыңар авыл жирлегенең генераль планы
инвентаризация үткөрү комиссиясе составы

№ т/б	Атамасы	бит/битләр №	Искәрмә
1 том Генераль план			
Текст материаллары			
1	Территориаль планлаштыру турында нигезләмә	8	
График материаллар			
2	Жирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы М1:10000	1/1	Территориаль планлаштыру турындагы нигезләмәгә кушымталарны карагыз
3	Торак пунктларның чикләре (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы М1:10000	2/1	
4	М1:10000 функциональ зоналары картасы	3/1	
5	Торак пунктлар чикләре турында белешмәләр	16	
2 том Генераль планын нигезләү буенча материаллар			
Текст материаллары			
1	Аңлатма язуы	67	
2	Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территорияне инженерлык әзерләү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге. Аңлатма язуы.	132	
График материаллар			
3	Жирлек территориясен заманча файдалануның картасы М1:10000	1/1	кара: Генераль планын нигезләү буенча материалларның аңлатма язуына кушымталар
4	Инженерлык инфраструктурасы картасы М1:10000	2/1	
5	Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаган территорияләр, гражданнар оборонасы чаралары картасы М1:10000	3/1	Генераль планын нигезләү буенча «Әйләнә-тирә мохитне саклау һәм территориянең инженерлык әзерләү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге»
6	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (гамәлдәге урыны) М1:10000	4/1	
7	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (проект тәкъдиме) М1:10000	5/1	

			аңлатма язуына кушымталарны карагыз.
--	--	--	--

ЭЧТӨЛӨК

1. _ТОС260476336УРНАШТЫРУ ӨЧЕН ПЛАНЛАШТЫРЫЛА ТОРГАН ЖИРЛЕ
ЭҺӘМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАРНЫҢ ТӨРЛӨРЕ, БИЛГЕЛӘНЭШЕ ҺӘМ
ИСЕМНӨРЕ ТУРЫНДА БЕЛЕШМӘЛӘР, АЛАРНЫҢ ТӨП
ХАРАКТЕРИСТИКАЛАРЫ, УРНАШУ УРЫНЫ, ШУЛАЙ УК ӘЛЕГЕ
ОБЪЕКТЛАРНЫ УРНАШТЫРУГА БӘЙЛЕ РӘВЕШТӘ МОНДЫЙ
ЗОНАЛАРНЫ БИЛГЕЛӘУ ТАЛӘП ИТЕЛГӘН ОЧРАКТА
ТЕРРИТОРИЯЛӘРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫҢ МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН
ЗОНАЛАРГА ХАРАКТЕРИСТИКАЛАР 7
2. ФУНКЦИОНАЛЬ ЗОНАЛАРНЫҢ ПАРАМЕТРЛАРЫ, ШУЛАЙ УК АЛАРДА
УРНАШТЫРУ ӨЧЕН ПЛАНЛАШТЫРЫЛА ТОРГАН ФЕДЕРАЛЬ
ЭҺӘМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАР, РЕГИОНАЛЬ ЭҺӘМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАР,
ЛИНИЯ ОБЪЕКТЛАРЫННАН ТЫШ ЖИРЛЕ ЭҺӘМИЯТТӨГЕ ОБЪЕКТЛАР
ТУРЫНДА БЕЛЕШМӘЛӘР 11

1. КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты «Татарстан Республикасы пространство мөҗлүматлары фонды» ДБУ тарафыннан, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Башкарма комитетының 2023 елның 06 сентябрәндәге 1396-п номерлы карары нигезендә һәм проектка бирем нигезендә эшләнә.

Үзгәрешләр, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2018 елның 31 августындагы 247 номерлы карары белән расланган, Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планына агросәнәгать комплексы объектларын чагылдыру өлешендә кертелә.

Генераль планга үзгәрешләр кертү проекты аны гамәлгә ашыруның түбәндәге вакытлыча срокларына эшләнә:

Генераль планын гамәлгә ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән беренче чират - 2032 елга кадәр.

Генераль планының барлык төп проект карарлары планлаштырылган исәп-хисап вакыты-2047 елга кадәр.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 23 статьясы нигезендә Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планы проектына түбәндәгеләр керә:

- территориаль планлаштыру турында нигезләмә;
- җирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру картасы;
- торақ пунктлар чикләре (шул исәптән төзелә торган торақ пунктлар чикләре) картасы;
- функциональ зоналар картасы.

Генераль планга аны нигезләү материаллары текст формасында һәм карталар рәвешендә кушымта итеп бирелә.

Саба муниципаль районының Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты эшләнәндә материаллар кулланылды:

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 19 мартындагы 384-р күрсәтмәсе белән расланган федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә Россия Федерациясенең территориаль планлаштыру схемалары;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 6 маендагы 816-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган федераль транспорт өлкәсендә (торба үткәргеч транспорт өлешендә) Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 1 августындагы 1634-р номерлы карары белән расланган энергетика өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 28 декабрәндәге 2607-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Сәламәтлек саклау өлкәсендә Россия Федерациясен территориаль планлаштыру схемасы;

- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 26 февралендәге 247-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенең югары белем өлкәсендәге территориаль планлаштыру схемасы;

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2011 елның 21 февралендәге 134 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасын территориаль планлаштыру схемасы;

- Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2012 елның 19 декабрәндәге 165 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы;

- Саба муниципаль районы һәм аның составына керүче Олы Шыңар авыл җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан бирелгән рәсми белешмәләр;

- 2018 елның 31 августындагы 247 номерлы Саба муниципаль районы Советы карары белән расланган Олы Шыңар авыл җирлегенең Генераль планы

2. ОЛЫ ШЫҢАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫНЫҢ МАКСАТЛАРЫ НӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Жирлекнең генераль планы-жирлекнең шәһәр төзелешен үстерү стратегиясен билгели торган территориаль планлаштыру документи

Олы Шыңар авыл жирлегенең генераль планын эшлэгәндә территориаль планлаштыруның төп максатлары булып түбәндәгеләр:

1. федераль законнар нәм Россия Федерациясе субъекты законнары нигезендә территория үсеше белән идарә итүнең нәтижәле коралын булдыру;

2. авыл жирлегенең муниципаль берәмлек буларак бөтенлеген территориаль планлаштыру чаралары белән тәмин итү;

3. инженерлык нәм транспорт инфраструктурасын үстерүне исәпкә алып, жирлекнең рекреацион нәм социаль-икътисадый потенциалын максимал ачуга туры килә торган планлаштыру оештыру, территорияне функциональ зоналаштыру нәм шәһәр төзелешен зоналаштыруны уздыру өчен шартлар тудыру буенча рациональ карарлар эшләү.

Генераль планының проект карарлары планлаштыру структурасын оештыру мәсьәләләрен комплекслы хәл итү ; жирлекнең территориаль, инфраструктура нәм социаль-икътисадый үсеше; территориаль зоналардан файдалануның хокукый режимын билгели торган жирдән файдалану нәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен эшләү; инвестицион үсеш зоналарын билгеләү өчен нигез булып тора.

Күрсәтелгән максатларны гамәлгә ашыру территориаль планлаштыруның түбәндәге бурычларын хәл итү юлы белән гамәлгә ашырыла:

4. әлеге проблемаларны муниципаль мохит параметрларын, яшәп килгән тормыш тәмин итү ресурсларын, шулай ук аерым кабул ителгән шәһәр төзелеш карарларын анализлау нигезендә хәл итүне тәмин итә торган торак пунктлар территорияләренең шәһәр төзелешә үсеше проблемаларын ачыклау;

5. территорияне функциональ зоналаштыру (функциональ зоналарның планлаштырыла торган чикләрен чагылдыру);

6. шәһәр төзелешен зоналаштыру, жирдән файдалану нәм төзелеш кагыйдәләрен әзерләү өчен территорияләрне гармонияле нәм тотрыклы үстерү өчен алшартлар тудыручы торак пунктларның оптималь функциональ-планлаштыру структурасын эшләү;

7. Олы Шыңар авыл жирлегенең шәһәр төзелешә, инфраструктура, табигый, социаль нәм рекреацион компонентларның үзара килештерелгән нәм балансланган динамикасын тәмин итә торган үсеш параметрлары системасын билгеләү;

8. әйләнә-тирә табигать мохитен саклап калган очракта, авыл жирлегенең инвестицион жәлеп итүчәнлеген тәмин итү буенча беренчел чаралар нәм гамәлләр исемлеген әзерләү;

9. капитал төзелеш объектларын урнаштыру, сәнәгать, энергетика, транспорт нәм элементә жирләренең гамәлдәге нәм планлаштырыла торган чикләре

3. ОЛЫ ШЫҢАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ХӘЗЕРГЕ ХӘЛЕ

3.1. Икътисадый-географик урыны. Олы Шыңар авыл жирлегенең Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының халыкны урнаштыру системасындагы урыны

Олы Шыңар авыл жирлеге чиге «Саба муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) нигезендә кабул ителде.

Олы Шыңар авыл жирлеге составына әлеге канун нигезендә Олы Шыңар авылы, Кече Шыңар авылы, Оет авылы, Чулпыч авылы, Түлешкә бистәсе керә.

Жирлек Татарстан Республикасының төньяк-көнбатышында, Саба муниципаль районының көнбатыш өлешендә урнашкан. Олы Шыңар авыл жирлеге төньякта Югары Симет, Мичән һәм Тимершык авыл жирлекләре, көнчыгышта «Байлар Сабасы штб» муниципаль берәмлеге һәм Саба муниципаль районының Сатыш авыл жирлеге, көньякта Теләче муниципаль районы белән чиктәш.

Олы Шыңар авыл жирлегенең гомуми мәйданы 6942,98 га тәшкит итә, шул исәптән торак пунктларның мәйданы: Олы Шыңар авылы - 104,0898 га, Кече Шыңар авылы - 66,7882 га, Оет авылы - 78,1664 га, Чулпыч авылы - 34,0877 га һәм Түлешкә бистәсе - 11,3936 га (картографик материал буенча).

Жирлектә урта гомуми белем бирү мәктәбе, 2 балалар бакчасы, авыл мәдәният йорты, авыл клубы, ике фельдшер-акушерлык пункты, почта элемтәсе бүлекчәсе, 2 китапханә, «Туган Як» ЖЧЖ авыл хужалыгы предприятиесе бар.

Олы Шыңар авыл жирлегенең Татарстан Республикасының башка районнары һәм Саба муниципаль районының авыл жирлекләре белән транспорт элемтәсе хәзерге вакытта «Тимершык - Олы Шыңар» төбәк һәм жирле автомобиль юллары аша гамәлгә ашырыла.

Халык Урнашу системасындагы роле

Олы Шыңар авыл жирлегенең территорияль оешмасы Саба муниципаль районының урнашу системасының бер өлеше булып тора, ул Татарстан Республикасының халыкны күчерү системасына керә һәм аның территориясен үстерүнең гомуми билгеләре белән дә, шәһәр төзелеше ситуацияләре белән дә характерлана.

Торак пунктларның бер-берсе белән һәм Байлар Сабасы штб ның район үзәге белән элемтәсе гамәлгә ашырыла торган автомобиль юлы халыкның урнашу системасында төп система барлыкка китерүче фактор булып тора.

Икенче система барлыкка китерүче фактор булып елга челтәре тора, аның буенча тарихи үсеш нәтижәсендә жирлек, район һәм Татарстан Республикасының бөтен территориясендә урнашу системасы формалаша башлаган. Олы Шыңар авыл жирлегендә елга челтәре Кече Мишә елгасы һәм кушылдыклардан тора.

2025 ел башына Олы Шыңар авыл жирлегенең уртача тыгызлыгы 1 кв.км га 12,9 кеше тәшкит иткән.

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә 874 кеше яшәгән халык биш торак пункт территориясендә яши: Олы Шыңар - жирлек үзәге, калганнары - гади торак пунктлар.

Олы Шыңар авыл жирлегенең урнашу системасы ике ранглы характерга ия.

Беренче рангны халыкның гомуми саны 316 кеше булган жирлек үзәге - Олы Шыңар авылы алып тора, анда административ функцияләр, мәгариф, мәдәният, спорт, сәламәтлек саклау учреждениеләре, сәүдә предприятиеләре урнашкан.

Икенче рангны халыкның гомуми саны 319 кеше булган Кече Шыңар авылы, 180 кеше булган Оет авылы, 59 кеше булган Чулпыч авылы алып тора, Түлешкә бистәсендә даими халык яшәми.

3.2. Жир фондына Характеристика

Жир фондын категориялар буенча булу

Теге яки бу территория чикләрендә урнашкан барлык жирләр дә аның жир ресурслары буларак карала, алар я хужалык әйләнешенә жәлеп ителә, я анда файдаланылырга мөмкин.

Россия Федерациясә Жир кодексының 7 статьясы 1 п. нигезендә Россия Федерациясендәге жирләр максатчан билгеләнеше буенча түбәндәге категорияларга бүленәләр:

10. авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр;
11. торак пункт жирләре;
12. сәнәгать, энергетика, транспорт, элементә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр;
13. аеруча саклана торган территорияләр һәм объектлар жирләре;
14. урман фонды жирләре;
15. су фонды жирләре;
16. запас жирләр.

Олы Шыңар авыл жирлегенәң гомуми мәйданы 6942,98 га тәшкит итә (картографик материал буенча).

Урман фонды жирләре 1147,08 га мәйданны били, бу авыл жирлегенәң бөтен мәйданының якинча 16,5%ын тәшкит итә (картографик материал буенча).

Авыл жирлеге территориясенәң башка категорияларә буенча мәгълүмат юк.

Жир фондын милек рәвешләре буенча булу

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә федераль милектәге жирләренәң барлыгы турында мәгълүмат юк.

Ләкин Урман кодексының 8 статьясы нигезендә урман фонды жирләре составындагы урман кишәрлекләре Федераль милектә була. Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә федераль милектәге урман жирләренәң гомуми мәйданы якинча 1147,08 га тәшкит итә.

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә башка төр һәм милек хокукларындагы жир кишәрлекләре барлыгы турында мәгълүмат юк.

3.3. Демографик потенциал

Демографик фактор территорияне хужалык ягыннан үзләштерү һәм жәмгыятьне икътисадый үстерү дәрәжәсенә иң зур йогынты ясый.

Олы Шыңар авыл жирлегенәң Башкарма комитеты биргән мәгълүматларга караганда, 2025 ел башына халык саны 874 кеше тәшкит иткән.

Олы Шыңар авыл жирлегенәң демографик структурасы торак пунктлар киселешендә 3.3.1 нче таблицада күрсәтелгән.

Олы Шыңар авыл жирлегенең халыкның демографик структурасы
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының 2025 ел башына, кеше

№ т/б	Профилактик чараларның нәтижелелеге	Олы Шыңар авылы	Кече Шыңар авылы	Оет авылы	Чулпыч авылы	Түлешкә	Барлығы Олы Шыңар АЖ буенча
1	Халык саны, барлығы	316	319	180	59	0	874
1.1	Балалар яшендә:						
1.1.1	0-7 яшь	32	59	19	16	0	126
1.1.2	7-18 яшь	24	36	16	13	0	89
1.1.3	5-18 яшь	27	43	18	13	0	101
1.2	Эшкә яраклы яшьтә:	198	196	113	28	0	535
1.2.1	Эшкә яраклы яшьтәге хатын-кызлар өчен	75	84	52	11	0	222
1.2.2	Эшкә яраклы яшьтәге ир-атлар өчен	123	112	61	17	0	313
1.3	Эшкә сәләтле яшьтән өлкәнрәк:	86	64	48	15	0	213
1.3.1.	Эшкә сәләтле яшьтән өлкәнрәк хатын-кызлар өчен	60	48	36	10	0	154
1.3.2.	Эшкә сәләтле яшьтән өлкәнрәк ир-атлар өчен	26	16	12	5	0	59
2	Халыкның гомуми үсеше	-5	-3	1	-1	0	-8
2.1	Халыкның табигый артуы	-2	-3	1	-1	0	-5
2.1.1.	Туды	1	1	1	0	0	3
2.1.2.	Үлде	3	4	0	1	0	8
2.2	Механик үсеш	-3	0	0	0	0	-3
2.2.1	Килү	0	1	1	0	0	2

№ т/б	Профилактик чараларның нәтижелелеге	Олы Шыңар авылы	Кече Шыңар авылы	Оет авылы	Чулпыч авылы	Түлешкә	Барлығы Олы Шыңар АЖ буенча
2.2.2	Чыкты	3	1	1	0	0	5

Игътибар итэргэ кирэк, Олы Шыңар авыл жирлегендә эшкә яраклы яшьтәге халык саны (535 кеше) эшкә яраклы яшьтән өлкән халык саныннан (213 кеше) күбрәк, бу уңай тенденция дип санала. Шулай итеп, булган торак пунктларның яшь структурасы эшкә яраклы яшьтәге халыкның зур өлеше, эшкә яраклы яшьтән өлкән төркемнең кечерәк өлеше һәм эшкә яраклы яшьтән яшьрәк төркемнең өлеше белән характерлана.

Югарыда китерелгән мәгълүматлардан күренгәнчә, жирлектә үлемчелек тудыручанлыктан өстенлек итә. Нәтижәдә, халыкның табигый артуы тискәре кыйммәткә ия. Халыкның миграция артуы тискәре кыйммәткә ия, киткәннәр саны килгәннәр саныннан артып тора.

3.4. Житештерү территорияләре

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә Олы Шыңар авылы янында V класс куркынычлыгы булган сәнәгать житештерү майданы урнашкан.

3.5. Агросәнәгать комплексы

Агросәнәгать комплексы азык-төлек житештерү һәм алар белән халыкны тәэмин итү, авыл хужалыгы өчен житештерү чаралары һәм авыл хужалыгына хезмәт күрсәтү белән шөгыльләнүче макроикътисад тармаклары жыелмасы булып тора.

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә түбәндәге агросәнәгать комплексы объектлары (эшләүче) бар:

- Олы Шыңар һәм Кече Шыңар авыллары янындагы машина-трактор паркы, ягу-май материаллары склады, материаллар склады, печән склады, ашлык склады, ашлык токымы;

- «Туган Як» ЖЧЖ - Кече Шыңар авылы янындагы 1200 баш исәпләнгән мөгезле эре терлек фермасы;

- Олы Шыңар авылы янындагы 150 баш исәпләнгән ат фермасы;

- Кече Шыңар авылыннан көнбатышта урнашкан мөгезле эре терлек фермасы;

- Кече Шыңар авылыннан көньяк-көнчыгышта урнашкан мөгезле эре терлек жәйге лагере;

- Оет авылыннан төньяктарак урнашкан матди склад, ягулык-майлау материаллары склады, машина-трактор паркы, ыңдыр табагы, печән саклагыч;

- Оет авылы янындагы 594 баш исәпләнгән мөгезле эре терлек фермасы, тегермән;

- Чулпыч авылыннан төньяк-көнчыгышта урнашкан 24 баш исәпләнгән мөгезле эре терлек фермасы;

- «ПМК» ЖЧЖ - Чулпыч авылыннан төньяк-көнчыгышта урнашкан 2400 баш исәпләнгән мөгезле эре терлек фермасы;

- Олы Шыңар авылыннан төньяк-көнбатышта урнашкан яшелчәсаклагыч;

- Кече Шыңар авылыннан төньяк-көнбатышта урнашкан мөгезле эре терлек фермасы;

- Олы Шыңар авылыннан төньяк-көнчыгышта урнашкан балыклы һава, көтүлек;

- Оет авылыннан көнчыгышка таба урнашкан көтүлек;

- Чулпыч авылы янындагы мөгезле эре терлек жәйге лагере;

- Түләшкә авылы янындагы көтүлек, авыл жирлегенең төньяк-көнчыгыш өлешендәге көтүлекләр, Олы Шыңар авылыннан төньяк-көнчыгышка урнашкан көтүлек, Оет авылыннан көньяк-көнбатышка һәм төньяк-көнбатышка урнашкан көтүлек, Кече Шыңар авылыннан көньяк-көнбатышка урнашкан көтүлек;

- авыл жирлегенең төньяк өлешендәге урман питомнигы

Агросәнәгать комплексының гамәлдә булмаган объектлары:

- Оет авылыннан көньяктарак урнашкан мөгезле эре терлекләрнең жәйге лагере.

3.6. Урман комплексы

Россия Федерациясе Урман кодексы, шулай ук Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә урман фонды жирләренә капланган һәм урман белән капланмаган жирләр дә керә.

Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә, урман фонды жирләренә урман жирләре (урман үсемлекләре белән капланган һәм алар белән капланмаган, ләкин аны торгызу өчен билгеләнгән жирләр - кисү, янган, редин, аланлыклар һ.б.) һәм урман хужалыгы алып бару өчен билгеләнгән урман булмаган жирләр (урман юлы, юллар, сазлыклар һ. б.) керә. Оборона жирләрендә һәм торак пункт жирләрендә урнашкан урманнардан, шулай ук урман фондына керми торган урман утыртмаларыннан тыш, барлык урманнар урман фондын тәшкил итә.

Урман фонды жирләре 1147,08 га майданны били, бу авыл жирлегенең бөтен майданының 16,5%ын тәшкил итә.

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә «Саба урманчылыгы» ДУ урманнары урнашкан.

Жирлек территориясендә урман фондына керми торган урман жирләре һәм урман утыртмалары (агач-куак үсемлекләре) бар. Әлеге урман утыртмалары авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә, сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләрендә, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләрдә, оборона, иминлек жирләрендә һәм башка махсус билгеләнештәге жирләрдә урнашкан һәм жирләрне тискәре табигый, антропоген һәм техноген күренешләр йогынтысыннан яклауны тәэмин итү өчен билгеләнгән.

Урман фондын максатчан билгеләнеше һәм яклау категорияләре буенча бүлү

Урман фонды жирләрендә урнашкан урманнар максатчан билгеләнеше буенча яклау, эксплуатацияләү һәм резерв урманнарына бүленә.

Олы Шыңар авыл жирлегенең территориясендә эксплуатацияләү һәм саклау урманнары бар.

3.7. Торак фонды

2025 ел башына Олы Шыңар авыл жирлегенең торак фонды күләме гомуми торак майданының 27,61 мең кв. м тәшкил итә. Бүгенге көндә Олы Шыңар авыл жирлегенең торак фондында индивидуаль төзелеш алып барыла.

3.7.1 таблица

2025 ел башына Олы Шыңар авыл жирлегенең гамәлдәге торак фондына
Характеристика

№ т/б	Атамасы	Тәэмин ителеш, кв.м/кеше	Күпфатирлы (күпкатлы) торак фонды, мең кв.м	Шәхси торак фонды, мең кв.м
1	Олы Шыңар авылы	33,70	-	10,65
2	Кече Шыңар авылы	27,12	-	8,65
3	Оет авылы	32,28	-	5,81
4	Чулпыч авылы	32,47	-	2,27
5	Түлешкә	-	-	0,23
Барлығы жирлек буенча		31,60	-	27,61

Тормыш дәрәжәсен һәм сыйфатын характерлаучы күрсәткечләрнең берсе-халыкны торак белән тәэмин итү күрсәткече (бер кешегә гомуми мәйданның квадрат метры). Олы Шыңар авыл җирлегенә буенча 01.10.2025 елга бер кешегә 31,60 кв.м торак туры килә.

Түләшкә бистәсендә даими яшәүче халык юк, йортларның бер өлеше ташландык хәлдә, бер өлеше вакытлыча яшәү өчен файдаланыла.

Олы Шыңар авыл җирлегендә соңгы 5 елда яңа торак төзелеше турында мәгълүмат юк.

3.8. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары

Олы Шыңар авыл җирлегенең Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары 3.8.1 нче таблицادا күрсәтелгән.

Олы Шыңар авыл җирлегендә яшәүче халыкның хезмәт күрсәтү объектларына ихтыяҗы халыкның гәмәлдәге демографик структурасы нигезендә, шулай ук кагыйдәләр җыелмасының СП 42.13330.2016 тәкъдим иткән нормативлар нигезендә исәпләнде. Шәһәр төзелеше. Россия Федерациясә Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2016 елның 30 декабрәндәге 1034/пр номерлы боерыгы белән расланган СНиП 2.07.01-89* актуальләштерелгән редакциясә, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 27.12.2013 № 1071 карары белән расланган Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары, Саба муниципаль районы Советының 2018 елның 09 апреләндәге 215 нче номерлы карары белән расланган Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлегенең шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативлары һәм башка тармак нормалары белән расланган.

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен гәмәлдәге нормативлар нигезендә исәпләү 3.8.2 нче таблицادا бирелгән.

Олы Шыңар авыл жирлеге халкына социаль һәм мәдәни-көнкуреш хезмәте күрсәтү объектлары

№ т/б	Объектның исеме	Зона урнашу урыны	Үлчәү берәмлеге	Проект күәте	Тузуы	Киләчәктә файдалану һәм үстерү буенча тәкъдимнәр
Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары						
1	Балалар бакчасы	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 33 йорт	уриннар	45	-	-
2	Балалар бакчасы	Оет авылы, Ленин ур., 38 йорт	уриннар	15	-	-
Гомуми белем бирү оешмалары						
1	Урта гомуми белем бирү мәктәбе	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 33 йорт	уриннар	160	-	-
Спорт корылмалары						
1	урта гомуми белем бирү мәктәбе составындагы спорт залы	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 33 йорт	кв.м	300	-	-
Яссы спорт корылмалары						
1	Хоккей мәйданчыгы	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 33 йорт	кв.м	1456	-	-
2	Футбол мәйданчыгы	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 33 йорт	кв.м	540	-	-
Сәламәтлек саклау объектлары						
1	Фельдшер-акушерлык пункты	Зур Шинар авылы, Кооператив ур., 33 йорт	сменага килүчеләр саны	20	-	-
2	Фельдшер-акушерлык пункты	Оет авылы, Ленин ур., 38 йорт	сменага килүчеләр саны	20	-	-
Мәдәни - ял итү учреждениеләре						
1	мәдәни-агарту билгеләнешендәге объект	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 37	мең нөсхә	12,4	-	-
2	мәдәни-агарту билгеләнешендәге объект	Оет авылы, Ленин ур., 38 йорт	мең нөсхә	9,4	-	-

3	мәдәни-ял итү(клуб) тибындагы объект	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 37	урыннар	400	-	-
4	мәдәни-ял итү(клуб) тибындагы объект	Оет авылы, Ленин ур., 38 йорт	урыннар	100	-	-
Сәүдә һәм жәмәгать туклануы предприятиеләре						
1	Кибетләр	Авыл жирлеге территориясе	кв.м	390	-	-
Кредит-финанс учреждениеләре һәм элемтә предприятиеләре						
1	Почта элемтәсе бүлеге	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 37	объект	1	-	-
Мәдәният билгеләнешендәге объектлар						
1	«Мәүлид» мәчете	Олы Шыңар авылы, Совет ур., 16	объект	1	-	-
2	«Котдус» мәчете	Кече Шыңар авылы, Комсомол ур., 21	объект	1	-	-
3	Мәчет	Оет авылы, Ленин ур., 40	объект	1	-	-
4	Мәчет	Чулпыч авылы, Г. Тукай ур., 13	объект	1	-	-
Административ-эшлекле билгеләнештәге объектлар						
1	Авыл башкарма комитеты администрациясе	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 36	объект	1	-	-
2	Полиция участок пункты	Олы Шыңар авылы, Кооператив ур., 37	объект	1	-	-

3.8.2 таблица

Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл жирлеге халкының тәэмин ителеше
Татарстан Республикасында социаль һәм мәдәни-көн күреш хезмәте күрсәтү объектлары

№ т/б	Атамасы	Үлчәү берәмлеге	Норма	Нормалар буенча барлыгы кирәк әйбер	Башланасы елга гамәлдәге хәл	Тәэмин ителеш, %
1	Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары	урын	0-7 яшьлек 100 балага 40,5 урын	51	60	118

2	Гомуми белем бирү оешмалары	урын	7-18 яшьлек 100 балага 40,5 урын	36	160	444
3	Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары	урын	5 яшьтән 18 яшькә кадәрге 100 балага 9 урын	9	0	0
4	Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	кабул итү/смена	сменага 1000 кешегә 19,7 кабул итү	17	40	222
5	Гомуми файдаланудагы спорт заллары	объект	1000 кешегә 350 кв.м идән мәйданы	315	288	91
6	Яссы спорт корылмалары	объект	1000 кешегә 2000 кв.м	1798	1996	111
7	Клублар, мәдәният йортлары	урын	Халык саны 0,2-1 мең кеше булганда 300 урын	300	500	166
8	Китапханәләр	мең данә	1000 кешегә 6 мең данә	7	21,8	311
9	Полиция	объект	2,8 мең кешегә 1 объект	1	1	100

*хастаханәләргә, ашыгыч медицина ярдәме станцияләренә һәм бассейннарغا район хезмәт күрсәтү дәрәжәсенә ия, тәэмин ителеш тулаем район халкына исәпләнә.

3.9. Зиратлар

Олы Шыңар авыл жирлегендә гомуми майданы 12,0589 га булган биш зират бар:

- Олы Шыңар авылында урнашкан 4,5797 га майданлы зират, кадастр номеры 16:35:040603:17 булган жир кишәрлегендә (жир кишәрлеге категориясе – «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, иминлек жирләре һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр»). Зиратның тулылыгы-60%. Зиратның буш территорияләре 1,8319 га тәшкил итә;

- Кече Шыңар авылында урнашкан 3,0093 га майданлы зират, кадастр номеры 16:35:040607:29 булган жир кишәрлегендә (жир кишәрлеге категориясе – «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, иминлек жирләре һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр»). Зиратның тулылыгы-65%. Зиратның буш территорияләре 1,0533 га тәшкил итә;

- Оет авылында урнашкан 2,7460 га майданлы зират, кадастр номеры 16:35:040301:153 (жир кишәрлеге категориясе – «торак пунктлар жирләре»). Зиратның тулылыгы-80%. Зиратның буш территорияләре 0,5492 га тәшкил итә;

- 16:35:040606:19 кадастр номеры белән Чулпыч авылында 1,2479 га майданда урнашкан зират (жир кишәрлеге категориясе – «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, иминлек жирләре һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр»). Зиратның тулылыгы-70%. Зиратның буш территорияләре 0,3744 га тәшкил итә.

- Түлешкә бистәсендә 0,4760 га майданлы кадастр номеры 16:35:040602:17 булган жир кишәрлегендә урнашкан зират (жир кишәрлеге категориясе – «сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, иминлек жирләре һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр»). Зиратның тулылыгы-70%. Зиратның буш территорияләре 0,1428 га тәшкил итә.

Авыл жирлегендәге барлык эшләүче зиратларның буш территорияләренә гомуми майданы 3,9516 га тәшкил итә.

Шулай ук Олы Шыңар авыл жирлегендә 0,2590 га майданлы, Йомгалак авылындагы ябык зират бар.

Олы Шыңар авыл жирлегендә яшәүче халыкның зират территорияләренә ихтыяжы халыкның гамәлдәге демографик структурасына, шулай ук Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативларына (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 04.09.2023 №1063 карары редакциясендә) (1000 кешегә 0,25 га) туры китереп исәпләнде.

Шулай итеп, авыл жирлеге халыкның традицион күмү зиратларына норматив ихтыяжы 0,2447 га тәшкил итә. авыл жирлеге традицион күмү зиратлары белән тәмин ителеш халыкның норматив ихтыяжының 1615% составляет тәшкил итә.

3.10. Туристлык-рекреацион потенциал

Олы Шыңар авыл жирлегенә гидрографик челтәре Кече Мишә елгасыннан һәм аның кушылдыкларыннан тора.

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә чишмәләр бар.

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә шулай ук табигый-рекреацион үзлекләргә ия булган агач-куаклык белән капланган авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр, болыннар һәм көтүлекләр бар.

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә Бөек Ватан сугышында һәлак булган сугышчыларга дүрт һәйкәл бар, алар Олы Шыңар, Оет авылларында урнашкан.

3.11. Мәдәни мирас объектлары

«Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни ядкарьләр) турында» 2002 елның 25 июнөндөгә 73-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренә), Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренә) (алга таба – мәдәни мирас объектлары) әлегә Федераль закон максатларына күчемсез мөлкәт объектлары (археологик мирас объектларын да кертеп) һәм алар белән тарихи бәйләнгән территорияләре, рәсем сәнгате, скульптура, декоратив-гамәли сәнгать әсәрләре, тарихи вакыйгалар нәтижәсендә барлыкка килгән Фән һәм техника объектлары һәм матди мәдәниятнең башка предметлары булган, тарих, археология, архитектура күзлегеннән караганда кыйммәтле булган башка объектлар керә. шәһәр төзелеше, сәнгать, фән һәм техника, эстетика, этнология яки антропология, социаль культура һәм эпохалар һәм цивилизацияләр шаһитлыгы, мәдәниятнең барлыкка килүе һәм үсеше турында чын мәгълүмат чыганаклары булып торалар.

Олы Шыңар авыл жирлегә территориясендә түбәндәгеләр урнашкан:

- “В.Х. Хажиев һәйкәле, 1985 ел” ачыкланган мәдәни мирас объекты, аңа түбәндөгә адрес буенча салынган: Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Үют йорты, аның территориясе чикләре билгеләнмәгән;
- Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, Кече Шыңар авылы, территориясе чикләре билгеләнмәгән авыл территориясендә урнашкан «Кече Шыңар кабер ташы» ачыкланган мәдәни мирас объекты (археология һәйкәле);
- Татарстан Республикасы, Саба муниципаль районы, территориясе чикләре билгеләнмәгән Олы Шыңар авылыннан 0,7 км төньяк-көнчыгышта урнашкан ачыкланган «Шыңар авылы» мәдәни мирас объекты (археология һәйкәле).

3.12. Транспорт-коммуникация инфраструктурасы

Транспорт, башка инфраструктур тармаклар белән беррәттән, жәмгыятьнең тормыш эшчәнлегенә төп шартларын тәэмин итә, социаль һәм икътисадый максатларга ирешүдә мөһим инструмент булып тора.

Олы Шыңар авыл жирлегенә транспорт структурасы Саба муниципаль районы транспорт структурасының бер өлеше булып тора, ул, үз чиратында, Татарстан Республикасы транспорт челтәренә интеграцияләнгән һәм автомобиль транспорты белән тәкъдим ителгән.

Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары

Олы Шыңар авыл жирлегенә гамәлдәге автомобиль юллары, милек формасы буенча, региональ һәм жирле әһәмияттәге юллардан гыйбарәт.

Авыл жирлегә территориясе буенча региональ яисә муниципальәра әһәмияттәге автомобиль юллары 9,41 км гомуми озынлыкта, жирле әһәмияттәге автомобиль юллары 7,43 км гомуми озынлыкта үтә.

Олы Шыңар авыл жирлегә чикләрендә региональ яисә муниципальәра һәм жирле әһәмияттәге автомобиль юллары исемлегә һәм озынлыгы 3.12.1 нче таблицادا күрсәтелгән.

3.12.1 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Олы Шыңар авыл җирлеге
чикләрендә автомобиль юллары исемлеге

№ т/б	Юлларның исеме	Юлларның категориясе	Маршрут (җирлек чикләрендә), км	шул исәптән		
				асфальт-бетон	күчмә	грунт
Региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юллары						
1	«Тимершык-Олы Шыңар»-Оет»	IV	1,935	1,935	-	-
2	«Тимершык-Олы Шыңар»	IV	3,17	3,17	-	-
3	«Арча - Теләче» - Олы Шыңар	IV	3,788	3,788	-	-
	Барлығы		8,893	8,893	-	-
Җирле әһәмияттәге автомобиль юллары (торақ пунктларның урам-юл челтәреннән тыш)						
1	«Олы Шыңар-Түләшкә»	V	4,796	-	-	4,796
2	Олы Шыңар авылы зиратына килү юлы	-	0,316	-	-	0,316
3	Кече Шыңар авылы зиратына килү юлы	-	0,636	-	-	0,636
4	Чулпыч авылы зиратына килү юлы	-	0,142	-	-	0,142
5	«Оет авылы терлекчелек фермасына килү юлы»	-	2,141	-	2,141	-
6	«Кече Шыңар авылына килү юлы»	-	0,305	-	0,305	-
7	«Оет-Екатериновка»	V	1,373	-	-	1,373
8	Чулпыч авылы АПК-га килү	-	0,373	-	-	0,373
9	«Түләшкә зиратына килү юлы»	-	0,308	-	-	0,308
	Барлығы		10,39	-	2,446	7,944
	БАРЛЫГЫ		19,283	8,893	2,446	7,944

Ясалма корылмалар

Җирлек территориясендә «Тимершык-Олы Шыңар» автомобиль юлында Кече Мишә елгасы аша күпер бар.

Торбаүткәргеч транспорт

ТТорбаүткәргеч транспорты-торбаүткәргечләр буенча сыек, газсыман яисә каты ярымпродуктлар тапшыруны (суыртуны) гамәлгә ашыручы тар махсуслашкан үзенчәлекле

транспорт төре. Олы Шыңар авыл жирлеге территориясе буйлап магистраль газүткөргөч уза.

Торак пунктларның урам-юл челтәре

Торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юллары төп урамнан һәм яшәу зонасы урамыннан тора. Төп урам яшәу территорияләренә ижтимагый үзәк белән тоташтыра. Яшәу зонасы урамы яшәу территорияләре эчендә төп урам белән тоташтыра.

Олы Шыңар авыл жирлегенең административ үзәге булып Олы Шыңар авылы тора. Торак пунктының төп урамы булып Ленин урамы тора, аша Олы Шыңарга керү тормышка ашырыла.

Торак пунктларның урам-юл челтәре турында мәғлүмат 3.12.2 нче таблицادا бирелгән.

3.12.2 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Олы Шыңар авыл жирлеге составына керүче торак пунктларның урам-юл челтәре торышына характеристика

№ т/б	Урам исеме	Озынлыгы, км	Шул исәптән:		
			асфальт-бетон өслек, км	күчмә катлам, км	грунт катламы, км
1	Олы Шыңар авылы				
1.1	Габдулла Тукай ур., Кооператив ур., Совет ур., һади Такташ ур., Ленин ур., Абдулла Алиш ур., Муса Жәлил ур., Рахманкуловлар ур., Кояшлы ур.	5,19	-	4,07	1,12
2	Кече Шыңар авылы				
2.1	Ленин ур., Родниковая ур., Тынычлык ур., Гагарин ур., Кооператив ур., Комсомол ур.	4,83	-	4,83	-
3	Оет авылы				
3.1	Ленин ур., В. Хазиев ур., Муса Жәлил ур., Кооператив ур.	5,50	-	5,50	-
4	Чулпыч авылы				
4.1	Габдулла Тукай ур., Зиннәтуллин ур.	1,96	-	1,96	-
5	Түләшкә				
5.1	Яшел ур.	0,53	-	-	0,53
Барлығы жирлек буенча		18,61	-	10,62	7,99

Урам-юл челтәренең кимчелеге булып төп һәм ярдәмче урамнарның кайбер өлешләре йөри өслегенең канәгатьләндерерлек булмаган хәле тора. Бар транспорт каркасын анализлау берничә проблемане ачыклай, алар чишелеш таләп итә. Олы Шыңар авыл жирлегенең халкы медицина оешмалары хезмәтләреннән, мәдәният һәм сәнгать объектларыннан, белем бирү, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте махсуслашкан предприятиеләреннән файдалана, шәхси һәм жәмәгать транспортын куллана, шуңа күрә торак пунктлар чикләрендә һәм эчендә юллар сыйфатын яхшырту кирәк.

3.13. Инженерлык инфраструктурасы

Су белән тәэмин итү

Олы Шыңар авыл жирлегенең хужалык-эчәмлек суы белән тәэмин итүнең төп чыганагы булып жир асты сулары тора. Халык артезиан скважиналарыннан да, чишмәләрдән дә су белән файдалана.

Олы Шыңар авыл жирлеген су белән тәэмин итү системасы корылмалары турындагы гомуми мәгълүматлар 3.13.1 нче таблицادا бирелгән.

3.13.1 таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл жирлеге су белән тәэмин итү системасы корылмалары характеристикасы

№ т/б	Жирлек составына керүче торак пунктларның исемнәре	Су белән тәэмин итү чыганагы, шт.	Башнялар саны, берәмлек	Су алу куәте М ³ /тәүлек	Санитария саклау зонасының беренче поясы үлчәме, м.	Маршрут челтәрләрең, км
1	Олы Шыңар авылы	2	2	600	50	5,7
2	Кече Шыңар авылы	2	2	600	50	3,9
3	Оет авылы	3	3	700	50	4,0
4	Чулпыч авылы	1	1	300	50	1,9
5	фермалар өчен	5	5	1000	50	-

Олы Шыңар һәм Кече Шыңар авылларында су башняларының тузганлыгы – 22%, Оет авылында-16%, Чулпыч авылында 12% тәшкит итә.

Су скважиналар, насос станцияләре, шулай ук торак пунктлар янындагы һәм эчендәге каптированный чишмәләр аша алына. 1 нче күтөрү насос станциясе Су кабул итү корылмалары белән берләштерелгән, скважиналар Тамагы павильон белән ябык. Чистарту корылмалары, суны исәпкә алу узлы юк, кулланучыларга башлангыч (табигый) су бирелә. Су чыганаclarын санитар саклау зонасының беренче поясы су алу скважиналарыннан 50 м радиуста кабул ителгән.

Химик составы буенча су гидрокарбонатлы магний-кальцийлы һәм СанПиН 2.1.3684-21 санитария кагыйдәләре һәм нормалары таләпләрен канәгатьләндерә "шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак йортларга санитар-эпидемиологик таләпләр Россия Федерациясе Баш дөүләт санитария табибының 28.01.2021 № 3 карары белән расланган житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатацияләү, санитар - эпидемиягә каршы (профилактик) чаралар оештыру һәм үткөрү өчен.

Су белән тәэмин итү системасы, хужалык-эчү һәм янгынга каршы ихтыяжларны канәгәтләндерүне исәпкә алып, түбән басым кабул ителгән. Суүткәргеч челтәрләр диаметры 63-110 мм булган полиэтилен һәм чуен торбалардан салынган, су сүндерү колонкалары һәм янғын гидрантлары белән жиһазландырылган. Су башнялары торак пунктларның су куллануын көйли, челтәрдә кирәкле басым тудыра, шулай ук 10 минутлык янгынга каршы су запасын саклый.

Жәйге айларда су үткөрү челтәре ерак участкаларында су кимчелеге күзәтелми.

Канализация.

Олы Шыңар авыл жирлегендә су агызуның үзәкләштерелгән системасы юк. Халык септиклардан яисә су үткәрми торган чокырлардан файдалана, бу исә территориянең пычрануына китерә.

Авылда жыләр канализациясе юк. Яңгыр һәм кар суларының чыгышы көйләнми һәм булган рельефның түбән урыннарына агызыла.

Территорияне санитар чистарту

Әлеге бүлектә каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын оештыру, жыю, бетерү, зарарсызландыру, шулай ук бистә территорияләрен жыештыру мәсьәләләре карала.

Атмосфера һавасын, су ресурсларын саклау, зарарлы тәэсир чыганакларын ачыклау, файдаланылмый торган сәнәгать калдыкларын бетерү һәм зарарсызландыру мәсьәләләре «Әйләнә-тирә мохитне саклау» бүлегендә карала.

Хәзерге вакытта бистәдә калдык контейнерлары булмый, "сумкада жыю" ысулы кулланыла. Каты коммуналь калдыкларны алу айга ике тапкыр оештырыла. Алу буенча килешү "Саба районы МПП-ТЖХ" АЖ белән төзелгән.

Олы Шыңар авыл жирлегеннән коммуналь калдыклар Байлар Сабасы штб нең ККК полигонына чыгарыла.

Жылылык белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта йорт корымаларын жылыту түбән басымлы табигый газда эшләүче 2 яки бер контурлы индивидуаль көнкүреш казаннарын жылылык белән тәэмин итүнең локаль чыганакларыннан башкарыла.

Олы Шыңар авыл жирлегенең Ижтимагый һәм административ-эшлекле учреждениеләре 100 кВт һәм аннан да азрак куәтле автоном котельныйлардан файдаланалар. Пар казаннары һәм индивидуаль газ казаннары өчен ягулык булып табигый газ хезмәт итә.

Газ белән тәэмин итү

Хәзерге вакытта Олы Шыңар авыл жирлеген газ белән тәэмин итү югары басымлы магистраль газүткәргечтән, бүлгеч газүткәргечләр һәм газ бүлү станциясе (ГРС) аша башкарыла.

Олы Шыңар авыл жирлеген газ белән тәэмин итү чыганагы булып «Казан-Горький» магистраль газүткәргече тора. Жирлекне газ белән тәэмин итү «Эзмә» газ бүлү станциясе аша бүлү газүткәргечләре буенча газны редукцияләү пунктларына кадәр (ПРГ), аннан түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга кадәр гамәлгә ашырыла. Гамәлдәге ГРС һәм ПРГ характеристикасы 3.13.3, 3.13.4 таблицаларында бирелгән.

3.13.3 таблица

№ т/б	ГРС исеме	Кергәндә басым, МПа	Чыкканда басым, МПа	Проект куәте (ГРСның житештерүчәнлеген), мең куб. м/сәгать	Йөкләнеш (чыгарылган газ күләме), мең куб. м/сәг
1	ГРС Изме	5,40	0,60	4,50	3,71

3.13.4 таблица

№ т/б	ПРГ урнашу урыны	Газның исәп чыгымнары, куб. м/сәг	Кергәндә газ басымы, МПа	Газ басымы Чыгыштагы Р, МПа
1	Олы Шыңар авыл жирлеге	2150	0,6	0,003
2	Олы Шыңар авыл жирлеге	2150	0,6	0,003
3	Олы Шыңар авыл жирлеге	2150	0,6	0,003
4	Олы Шыңар авыл жирлеге	2150	0,6	0,003

Электр белән тәэмин итү

Олы Шыңар авыл жирлеген электр белән тәэмин итү 3.13.5 нче таблицادا күрсәтелгән югары вольтлы подстанциядән башкарыла.

3.13.5 таблица

Электр подстанциясе турында мәгълүмат

ПСның урнашу урыны	Диспетчер номеры һәм ПС исеме	тр-лар	кВА	Подстанциянең көчәнеше, кВ	ПС туклану үзәкләренең куәт резервы	
					кВА	кВт
Олы Шыңар авыл жирлеге	01/02 ПС Мичән	2	"Т-1 126000" Т-2 126000	110/10	41310, 6	38832

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә торак пунктларга, житештерү объектларына хезмәт күрсәтүче 21 трансформатор подстанциясе урнашкан. Торак пунктларның комплектлы һәм баганалы трансформатор подстанцияләрен электр белән тәэмин итү» ВЛ-10 кВ.

3.13.6 таблица

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә урнашкан трансформатор подстанцияләре характеристикалары

№ т/б	Атамасы	Диспетчерлык номеры	Көчәнеш, кВ	Трансформатор подстанциясенә куәте, кВА	ТП, кВА куәт резервы
1	КТП	92256	10/0,4	160	224
2	КТП	92158	10/0,4	250	350

№ т/б	Атамасы	Диспетчерлык номеры	Көчөнеш, кВ	Трансформатор подстанциясенен куәте, кВА	ТП, кВА куәт резервы
3	СТП	92449	10/0,4	400	560
4	МТП	92168	10/0,4	400	560
5	МТП	92296	10/0,4	160	224
6	СТП	92442	10/0,4	100	140
7	КТП	92169	10/0,4	100	140
8	МТП	92294	10/0,4	250	350
9	МТП	92066	10/0,4	100	140
10	КТП	92295	10/0,4	250	350
11	КТП	92167	10/0,4	100	140
12	МТП	92297	10/0,4	100	140
13	МТП	92346	10/0,4	250	350
14	КТП	92017	10/0,4	100	140
15	КТП	92464	10/0,4	100	100
16	МТП	92293	10/0,4	100	140
17	КТП	92391	10/0,4	100	140
18	СТП	92422	10/0,4	100	140
19	СТП	88259	10/0,4	100	140
20	КТП	92165	10/0,4	100	140
21	МТП	92170	10/0,4	100	140

Опорлар тибы тимер-бетонлы һәм агачлы, тимер-бетон кертпечләре белән. Физик халәте канәгатьләндерерлек. Опорларны алыштыру таләп ителми. Барлык электр энергиясе тапшыру линияләре үзара резервлы.

Электр челтәре схемалы чишелешенен гамәлдәге төре - божралы һәм радиаль. Бу схемалар торак пунктларны һәм сәнәгать производстволарын кирәкле дәрәжәдә электр белән тәэмин итү категориясен тәэмин итә һәм тирән үзгәрешләр таләп итми.

Россия Энергетика министрлыгының 2015 елның 23 июнендәге № 380 боерыгына яраклы, анда актив һәм реактив куәтне куллану чагыштырмасы кыйммәтләрен исәпләү тәртибе билгеләнгән, кулланучыда бу косинус кыйммәтен саклау буенча чаралар күрергә кирәк. Актив һәм реактив куәт арасындагы чагыштырма үзгәргән очракта, $\cos \varphi$ 0,94 чигендә тотыр өрен чаралар күрергә кирәк.

Подстанцияләрдә югары вольтлы жиһазларны саклау өчен төрле яклау һәм автоматика төрләре билгеләнгән: көч трансформаторларында: газ яклавы, дифференциаль токлы яклау, максималь токлы яклау, артык кыздырудан һәм арттырып жиберүдән яклау, май дәрәжәсен төшерүдән яклау, көчөнеш бетүдән яклау.

Аз токлы челтәрләр

Бүгенге көндә Олы Шиңар авыл жирилегенә телефонлаштыру Кече Шиңар авылында урнашкан автомат телефон станциясеннән башкарыла.

Элемтә турыдан-туры туклану зонасы белән шкаф системасы аша оештырылган. Линия хужалыгы – кабель-һава хужалыгы, траншеяларда һәм кабель канализациясендә һәм Терәкләрдә һава буенча кабельләр белән башкарылган. Утар төзелешендә бер йортка бер телефон кабул ителгән.

Телефон станцияләре Россиянең барлык территориясә белән шәһәрләрә бәйләнешне, шулай ук БДУ илләрен кертәп, халыкара сөйләшүләренә тәэмин итә. Шәһәрләрәр бәйләнеше талчыклы-оптик тапшыру сызыгы белән оештырылган.

Татарстан Республикасы буенча физик божра оештырылган, ул җитәрлек каналлар санын куллануга мөмкинлек бирә. Абонентларга шәһәрларәр һәм халыкара бәйләнеш өчен 9 оператор сайлау тәкъдим ителә.

Шулай ук Оет авылы һәм Олы Шыңар авылында торак пунктларда бәйләнешнең база станцияләре бар.

4. ОЛЫ ШЫҢАР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕН 2047 ЕЛГА КАДӘР ҮСТЕРҮ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ. ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ЧАРАЛАРЫН НИГЕЗЛӘУ

4.1. Халык саны фаразы

Демографик сәясәтне, шул исәптән республика муниципаль районнарына һәм республика әһәмиятендәге шәһәрләргә карата халык санын фаразлауны, Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы билгели.

Саба муниципаль районының авыл жирлекләрендә халык санын фаразлау, Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы тарафыннан бирелгән район халкының гомуми санын фаразлауны исәпкә алып, үтәлдә.

Олы Шыңар авыл жирлегендә халык санын фаразлау генераль план кысаларында үтәлдә. Олы Шыңар авыл жирлеге составындагы һәр торак пунктның халык саны фаразы экстраполяция ысулы белән, 2019 елдан алып 2025 елга кадәр барлык халыкның, төп яшь төркемнәренә, балалар һәм яшүсмерләренә саны динамикасы, шулай ук бер елда туучылар, вафат булучылар, килүчеләр һәм китүчеләр саны турында Олы Шыңар авыл жирлеге башкарма комитеты биргән мәгълүматлар нигезендә башкарылды.

Демографик фаразга караганда, генераль планын тормышка ашыруның беренче чиратына Олы Шыңар авыл жирлегенә даими халык саны 943 кеше булчак.

Генераль планын тормышка ашыруның исәпләнгән срогына (2047 ел) Олы Шыңар авыл жирлегенә даими халык саны 937 кеше булчак.

4.1.1 таблица

Халык саны фаразы
Олы Шыңар авыл жирлеге, кеше

№ т/б	Торак пункт исеме	2032 ел	2047 ел
1	Олы Шыңар авылы	376	386
2	Кече Шыңар авылы	343	346
3	Оет авылы	169	158
4	Чулпыч авылы	55	47
5	Түләшкә	0	0
Барлыгы жирлек буенча		943	937

4.1.2 таблица

Олы Шыңар авыл жирлегендә
балалар һәм яшүсмерләренә фаразланган саны, кеше

№ т/б	Торак пункт исеме	2032 ел			2047 ел		
		0-7 яшь	7-18 яшь	5-18 яшь	0-7 яшь	7-18 яшь	5-18 яшь
1	Олы Шыңар авылы	41	33	36	41	33	36
2	Кече Шыңар авылы	57	35	27	54	33	25
3	Оет авылы	18	15	17	17	14	16
4	Чулпыч авылы	14	12	12	12	10	10
5	Түләшкә	0	0	0	0	0	0
Барлыгы жирлек буенча		130	95	92	124	90	87

4.2. Икътисадый үсеш

Олы Шыңар авыл жирлегенең үсеш юнәлешен билгеләгәндә Татарстан Республикасының, Саба муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш программалары, төбәк һәм федераль тармак программалары исәпкә алынды.

Татарстан Республикасының 2015 елның 17 июнәндәге №40-ЗРТ законы белән «Татарстан Республикасының 2030 елгача социаль-икътисадый үсеш стратегиясе» расланган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 25 сентябрәндәге №707 карары белән «Татарстан Республикасының 2030 елгача социаль-икътисадый үсеш стратегиясен тормышка ашыру буенча чаралар планы» расланган.

Расланган стратегия кысаларында Казан икътисадый зонасы составына керүче Саба муниципаль районы калдыклар белән эш итү системасын булдыру чараларын гамәлгә ашыру территориясе булып тора.

4.3. Сәнәгать житештерүен үстерү

Сәнәгать житештерүен үстерү Олы Шыңар авыл жирлегенең генераль планы белән күздә тотылмаган.

4.4. Агросәнәгать комплексын үстерү

Олы Шыңар авыл жирлегенең генераль планы белән беренче чиратта түбәндәгеләр күздә тотылган:

– Оет авылыннан көньяктарак урнашкан эшләмәүче КРС жәйге лагерь территориясен тергезү, авыл хужалыгы угодьиләре зонасын оештыру астында;

– д. Олы Шыңарның көнчыгышындагы куркыныч I класслы АПКны перспектив үстерү майданчыгын урнаштыру.

4.5. Урман комплексын үстерү

Урман һәм урман сәнәгате комплексын үстерү чаралары Олы Шыңар авыл жирлегенең генераль планы, Саба муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы һәм башка программалар белән, һәм хисап чорына кадәр чорга документлар белән каралмаган.

4.6. Торак инфраструктурасын үстерү

Торак зоналарын оештыру, гамәлдәге торак фондын реконструкцияләү һәм яңа торак төзелеше майданчыкларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр эшләү - генераль планың приоритетлы бурычларыннан берсе. Проект тәкъдимнәре градостроитель анализы нәтижәләренә таяна: торак фондының техник хәле һәм төзелеш үзенчәлекләре, торак төзелешенең динамикасы һәм структурасы, территориянең экологик хәле.

Даими халык өчен яңа торак төзелеше күләмнәрен исәпләү халыкның фаразланган саны һәм фаразланган торак белән тәэмин ителеш (кешегә торак майданының квадрат метры саны) нигезендә башкарылды.

Генераль планда исәпләүләр өчен бер индивидуаль йортның уртача майданы 120 кв.м, бер участокның майданы 0,10 га тәшкит итә.

Олы Шыңар авыл жирлегендә генераль планга үзгәрешләр кертү проекты белән 3,4 гектар территория яңа индивидуаль торак төзелеше өчен каралган (социаль инфраструктура объектлары, урамнар һәм үтәли торган юллар, гомуми кулланыш күпшөдәр майданнары чыгыннарын исәпкә алып).

Генераль планың гамәлгә ашыруның беренче чиратына (2032 елга кадәр) жирлектә индивидуаль торак төзелеше өчен 3,4 гектар территория каралган, шулардан:

- 0,9 га - Кече Шыңар авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы яқынча 1,08 мең кв.м (9 участок) тәшкил итәчәк;

- 2,5 га - Олы Шыңар авылында индивидуаль торак төзелеше өчен, әлеге территорияләрдә торак фондының гомуми мәйданы яқынча 3,00 мең кв.м (25 участок) тәшкил итәчәк.

Яңа торак төзелеше һәм тузган торакны алыштыру төзүчеләр көче белән, шул исәптән финанслауның төрле схемаларын кулланып (төзүчеләр чаралары, ипотека, шул исәптән социаль ипотека, төзүчеләрнең ташламалы категорияләренә субсидияләр, авылда яшә белгечләренә беркетү программалары һ. б.) башкарылачак.

Олы Шыңар авыл жирлеге территориясендә торак инфраструктурасын үстерүнең фаразланган күләме

Төзелеш төре	Гамәлдәге хәл	Беренче чират (2032 елга кадәр)		Хисап чоры (2033 – 2047 еллар)	
	Торакның гомуми майданы, мең кв.м	Торакның гомуми майданы, мең кв.м	Билгеле бер чорга яңа торак төзелеше, мең кв.м	Торакның гомуми майданы, мең кв.м	Билгеле бер чорга яңа торак төзелеше, мең кв.м
Жирлек буенча барлығы, шул исәптән:	27,61	31,69	4,08	31,69	-
Олы Шыңар авылы	10,65	13,65	3,0	13,65	-
Кече Шыңар авылы	8,65	8,73	1,08	8,73	-
Оет авылы	5,81	5,81	-	5,81	-
Чулпыч авылы	2,27	2,27	-	2,27	-
Түлешкә	0,23	0,23	-	0,23	-

4.7. Халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү

Олы Шыңар авыл жирлеге Генераль планының төп максатларыннан берсе-фаразлана торган характеристикаларны һәм социаль нормаларны исәпкә алып, халыкның хезмәт күрсәтү объектларына булган ихтыяжларын канәгатьләндерү, шулай ук хезмәт күрсәтү объектларыннан һәркем файдалана алырлык тигез шартлар тәэмин итү.

Олы Шыңар авыл жирлегендә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру чаралары Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы чараларын исәпкә алып билгеләнгән.

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен исәпләү гамәлдәге нормативлар нигезендә 4.7.1 нче таблицада бирелгән.

Олы Шыңар авыл жирлегендә халыкка социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү чаралары исемлеге 4.7.2 таблицасында тәкъдим ителгән.

Социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларының кирәкле егәрлеген исәпләү
Олы Шыңар авыл җирлеге (әлеге халык өчен)

Исеме	Үлчәү берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл җирлеге өчен ихтыяж		Гамәлдәге сакланучы	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2047 елга объектларның куәтен арттыру	2047г белән тәэмин ителеш. (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып)%
				Беренче чират (2032 ел)	Исәп-хисап вакыты (2047 ел)		Беренче чират (2032 елга кадәр)	Исәп-хисап срок (2033ел.- 2047ел.)	Барлығы 2047 елга		
Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары	урын	0-7 яшьлек 100 балага 40,5 урын	60	53	50	60	0	0	0	0	120 ¹
Гомуми белем бирү оешмалары	урын	7-18 яшьлек 100 балага 40,5 урын	160	38	36	160	0	0	0	0	444 ¹
Балаларга өстәмә	урын	5 яшьтән	юк	8	8	0	8	0	8	8	100

Исеме	Үлчәу берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл жирлеге өчен ихтыяж		Гамәлдәге сакланучы	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2047 елга объектларның куәтен арттыру	2047г белән тәэмин ителеш. (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып)%
				Беренче чират (2032 ел)	Исәп-хисап вакыты (2047 ел)		Беренче чират (2032 елга кадәр)	Исәп-хисап срок (2033ел - 2047ел.)	Барлығы 2047 елга		
белем бирү оешмалары		18 яшькә кадәрге 100 балага 9 урын									
Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	бер сменага кабул итү саны	сменага 1000 кешегә 19,7 кеше килүе	40	19	18	40	0	0	0	0	222 ¹
Спорт заллары	Идән майданы кв. м	1000 кешегә 220 кв. метр идән	288	207	206	288	0	0	0	0	139 ¹

Исеме	Үлчәү берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл жирлеген өчен ихтыяж		Гамәлдәге сакланучы	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2047 елга объектларның куәтен арттыру	2047г белән тәэмин ителеш. (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып)%
				Беренче чират (2032 ел)	Исәп-хисап вакыты (2047 ел)		Беренче чират (2032 елга кадәр)	Исәп-хисап срок (2033ел.- 2047ел.)	Барлығы 2047 елга		
		мәйданы									
Яссы спорт корылмалары	кв.м	1000 кешегә 2000 кв.м	1996	1886	1874	1996	0	0	0	0	106 ¹
Клублар, мәдәният йортлары	урын	Халык саны 0,2-1 мең кеше булганда 300 урын	500	300	300	500	0	0	0	0	166 ¹
Китапханәләр	мең данә	1000 кешегә	21,8	6,6	6,56	21,8	0	0	0	0	332 ¹

Исеме	Үлчәу берәмлеге	Норма	Гамәлдәге хәл	Авыл җирлеге өчен ихтыяж		Гамәлдәге сакланучы	Кирәкле яңа төзелеш			Тәкъдим ителә торган яңа төзелеш/ 2047 елга объектларның куәтен арттыру	2047г белән тәэмин ителеш. (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып)%
				Беренче чират (2032 ел)	Исәп-хисап вакыты (2047 ел)		Беренче чират (2032 елга кадәр)	Исәп-хисап срок (2033ел.- 2047ел.)	Барлығы 2047 елга		
		6 мең данә									
Полиция	объект	2,8 мең кешегә 1 объект	1	1	1	1	0	0	0	0	100

Тәэмин ителешнең беренче күрсәткече 100% тан артык, объектларның гамәлдәге егәрлеге исәп-хисап чорына ихтыяждан артып китүгә бәйле. Олы Шыңар авыл җирлегендә хезмәт күрсәтү сферасын үстерү чаралары исемлегенә 4.7.2 таблица буенча

Олы Шыңар авыл жирлеге халкына социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Жирлек составын а керә торган торак пункт исеме	Объектның исеме	Объект статусы	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Тормышка ашыру вақыты		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2032 елга кадәр)	Хисап срогы (2033-2047 еллар)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘНӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР									
Белем бирү оешмалары									
1	Олы Шыңар авылы	Урта гомуми белем бирү мәктәбендә балалар түгәрәкләре	урнаштыру планлаштырылган	уриннар	0	8	+	-	Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр керту проекты

4.8. Зиратлар территорияләрен үстерү

1000 кешегә 0,25 гектар норматив белән авыл җирлегендә яшәүчеләрнең 2047 елга традицион каберлекләргә ихтыяҗы 0,23 гектар тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге зиратларның ирекле территорияләре халыкның традицион каберлекләргә булган фараз ихтыяҗларын тулысынча тәэмин итә.

4.9. Туристлык-рекреация территорияләрен үстерү

Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планында рекреация территорияләрен үстерү шулай ук җирле халыкның ялы зонасы һәм килүчеләрнең ял мәйданчыклары буларак яшел утыртмалар системасын оештыру чараларын да күздә тотта.

Кешеләр ялы өчен уңайлы мөмкинлекләр тудыру, авыл торак пунктының йөзен яхшырту өчен кирәкле яшел утыртмалар системасын оештыру чаралары комплексы ике төп этапны күздә тотта: гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру һәм чикләнгән файдалануны яшелләндерүне оештыру.

Гомуми файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары - административ һәм иҗтимагый биналар янындагы скверлар, көндәлек хезмәт күрсәтү үзәкләре булдыру, төп урамда бульвар төзү, урамнарны яшелләндерү, чәчәк түтәлләре һәм газоннар урнаштыру.

Файдалануны чикләнгән яшел утыртмаларны оештыру чаралары - мәгариф һәм тәрбия объектлары, социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары территорияләрен яшелләндерү (палисадниклар урнаштыру, җиләк-җимеш һәм декоратив агачлар утырту, куаклар утырту, чәчәклекләр урнаштыру).

Саба районының СТП белән 16:35:040608:256 кадастр номеры булган җир участогында ял базасы урнаштыру күздә тотыла.

4.10. Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү

Олы Шыңар авыл җирлегенең “Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү” бүлегенең төп максаты булып Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлегенең Генераль планы составында автомобиль юлларын халык ихтыяҗларына туры китереп үстерү, җирлек икътисадының нәтиҗәлелеген һәм конкуренциягә сәләтлелеген арттыру, таләп ителә торган техник халәтне, юл челтәренең үткәрү сәләтен, куркынычсызлыгын һәм тыгызлыгын тәэмин итү тора.

Татарстан Республикасы территориясенең транспорт каркасы йогынтысында Саба муниципаль районының планировка структурасы формалаша һәм нәтиҗәдә Олы Шыңар авыл җирлеге территориясенең планлаштыру структурасы барлыкка килә.

Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын үстерү

Федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү юнәлешләре Россия Федерациясенең федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су транспорты) һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасында билгеләнә. Олы Шыңар авыл җирлеге территориясендә федераль әһәмияттәге чаралар юк.

Региональ һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү юнәлешләре Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасында һәм Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасында билгеләнә, шуңа күрә Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планы аларда билгеләнгән барлык чаралар исәпкә алынды.

Урам-юл челтәрен үстерү

Генераль планы белән Олы Шыңар авыл җирлегенең һәрбер торак пунктында һәм булган торак төзелеш территориясендә урамнарны һәм юлларны төзү һәм капитал ремонт (асфальтбетон покpытиесын кору) күздә тотыла. Торак пунктларның төп һәм икенчел урамнарының йөрү өлешенең покpытиесының канәгәтләнмәле булмаган халәтен исәпкә алып, булган урам-юл челтәрен реконструкцияләү күздә тотыла.

Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге
Олы Шыңар авыл жирлеге

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Объектның исеме	Объект статусы	Үлчәү берәмлеге	Күәте		Гамәлгә ашыру срогы		Чара чыганагы (документ исеме)
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2032 елга кадәр)	Хисап срогы (2033-2047 еллар)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘНӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР									
Гомуми файдаланудагы автомобиль юллары									
1	Олы Шыңар авыл жирлеге	«Олы Шыңар-Түләшкә»	реконструкциягә планлаштырылган	км	4,796	-	+	-	Саба МР СТП, Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр кертү проекты
2	Олы Шыңар авыл жирлеге	Олы Шыңар авылы зиратына килү юлы	реконструкциягә планлаштырылган	км	0,316	-	+	-	
3	Олы Шыңар авыл жирлеге	Кече Шыңар авылы зиратына килү юлы	реконструкциягә планлаштырылган	км	0,636	-	+	-	
4	Олы Шыңар авыл жирлеге	Чулпыч авылы зиратына килү юлы	реконструкциягә планлаштырылган	км	0,142	-	+	-	
5	Олы Шыңар авыл жирлеге	«Кече Шыңар авылына килү юлы»	реконструкциягә планлаштырылган	км	0,305	-	+	-	

6	Олы Шыңар авыл жирлеге	«Оет-Екатериновка»	реконструкциягө планлаштырылган	км	1,373	-	+	-	
7	Олы Шыңар авыл жирлеге	«Түлешкө зиратына килү юлы»	реконструкциягө планлаштырылган	км	0,308	-	+	-	
8	Олы Шыңар авыл жирлеге	«Оет авылы терлекчелек фермасына килү юлы»	реконструкциягө планлаштырылган	км	2,141	-	+	-	
9	Олы Шыңар авыл жирлеге	Чулпыч авылы АПК-га килү	реконструкциягө планлаштырылган	км	0,373	-	+	-	
ЖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
Урам-юл челтәре									
1	Олы Шыңар авылы Кече Шыңар авылы Оет авылы Чулпыч авылы	күчеш өслеге булган урам-юл челтәре	реконструкциягө планлаштырылган	км	16,36	-	+	-	Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр кертү проекты
2	Олы Шыңар авылы Түлүшкә авылы	Грунт өслекле урам-юл челтәре	урнаштыру планлаштырылган	км	-	1,65	+	-	Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр кертү проекты

4.11. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл жирлегенең торак пунктлары чикләрен билгеләү

Россия Федерациясе Жир кодексының 84 статьясына яраклы шәһәр һәм авыл торак пунктлары чикләрен билгеләү яисә үзгәртү градостроительлек эшчәнлегенә турындагы Россия Федерациясе кануннары буенча башкарыла.

«Жирләрне яисә жир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында» 2004 елның 21 декабрендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законның 8 статьясындагы 1 өлеше (алга таба - күчерү турында Закон) нигезендә торак пунктларның чикләрен билгеләү яисә үзгәртү, шулай ук жир кишәрлекләрен торак пунктлар чикләренә кертү йә жир кишәрлекләрен торак пунктлар чикләреннән төшереп калдыру мондый жирләр составындагы торак пунктлар жирләрен яисә жир кишәрлекләрен башка категориягә күчерү яисә мондый жирләр составындагы жирләрне торак пунктлар яисә жир кишәрлекләрен башка категорияләрдән торак пунктлар жирләренә күчерү булып тора.

Шулай итеп, 2010 елның 16 июнендәге 14-4692-ГЕ номерлы Дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең хаты нигезендә, әгәр муниципаль берәмлекнең генераль планын раслау процедурасы бозылмаган булса, генераль планын раслау турындагы акт жирләрне яисә жир кишәрлекләрен күчерү турындагы акт булып тора.

Олы Шыңар, Кече Шыңар, Оет, Чулпыч, Тулешкз торак пунктлары өчен гамәлдәге чикләр сыйфатында чикләр кабул ителде, алар турындагы белешмәләр бердәм дәүләт күчемсез милек реестрында саклана.

Олы Шыңар авыл жирлегенең генераль планына үзгәрешләр кертү проекты Кече Шыңар авылы чикләрен үзгәртүне күздә тотта.

Олы Шыңар авыл жирлеге составына керүче торак пунктлар чикләреннән төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре исемлеге

Олы Шыңар авыл жирлегенең

Жир кишәрлегенең кадастр номеры	Жирләр категориясе	Рөхсәт ителгән куллану төре	Кадастр буенча жир участогының майданы, га	Төшереп калдырыла торган жир кишәрлеге нең майданы, га	Планлаштырылган категория	Планлаштырылган рөхсәт ителгән файдалану*	нигезләмә Жир кишәрлекләрен төшереп калдыру өчен нигез
Кече Шыңар авылы							
Төшереп калдырыла торган жир кишәрлекләре							
1. Торак пункт чикләренә төзәтмәләр кертү							
16:35:040607:28	Торак пунктлар жирләре	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	3,4500	3,4500	авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	Архитектура-планлаштыру чишелеше
16:35:040607:26	Торак пунктлар жирләре	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	3,4500	3,4500	авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	Архитектура-планлаштыру чишелеше

Жир кишөрлегенің кадастр номеры	Жирләр категориясе	Рөхсәт ителгән куллану төре	Кадастр буенча жир участог ының мәйдан ы, га	Төшереп калдырыла торган жир кишөрлеге нең мәйданы, га	Планлаштырылг ан категория	Планлаштыр ылган рөхсәт ителгән файдалану*	нигезләмә Жир кишөрлекләрен төшереп калдыру өчен нигез
Барлығы төшереп калдыруга			6,9000	6,9000			

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү буенча тәкъдимнәр

№ т/б	Җирлек составына керүче торак пунктларның чикләрен билгеләү юнәлешләре	Кече Шыңар авылы
1	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендәге җирләр	66,7882
2	Торак пункт чикләреннән төшереп калдырырга тәкъдим ителә торган җирләр	
2.1	Кадастр исәбенә куелган торак пунктлар җирләре	6,9000
2.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр	-
2.3	Кадастр исәбенә куелган сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшыру, телевидение, мәгълүмат җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона җирләре, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	-
2.4	Билгеләнмәгән җирләр категориясе белән кадастр исәбенә куелган җирләр	-
2.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	-
3	Торак пунктның проект чикләренә кертүгә тәкъдим ителә торган җирләр	
3.1	Кадастр исәбенә куелган торак пунктлар җирләре	-
3.2	Кадастр исәбенә куелган авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр	-
3.3	Кадастр исәбенә куелган сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшыру, телевидение, мәгълүмат җирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен җирләр, оборона җирләре, иминлек җирләре һәм башка махсус билгеләнештәге җирләр	-
3.4	Билгеләнмәгән җирләр категориясе белән кадастр исәбенә куелган җирләр	-
3.5	Кадастр исәбенә куелмаган җирләр	-
4	Торак пунктларның проект чикләрен формалаштыру	
4.1	Торак пунктның проект чикләре чикләрендә җирләр	59,8882
4.2	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чиге чикләрендәге җирләр	66,7882
4.3	Торак пункт территориясенең гамәлдәге чигеннән төшереп калдырырга тәкъдим ителә торган җирләр	6,9000
4.4	Проект чикләренә кертүгә тәкъдим ителә торган һәм торак пунктлар җирләренә күчерүне таләп итә торган җирләр	-

4.12. Инженерлык инфраструктурасын үстерү чаралары Су белән тээмин итү

Исәп-хисап чыгымнары

Гомуми су куллану үз эченә торак һәм жәмәгать биналарында хужалык-эчәргә яраклы суга, тышкы янгын сүндерү, урамнарга һәм яшеллеккә су сибүгә киткән чыгымнары ала.

Халыкның хужалык-эчәргә яраклы ихтыяжлары өчен суның исәп-хисап чыгымнары СП 31.13330.2021 «СНиП 2.04.02-84* Су белән тээмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корымалар» 5.1 пункты буенча кабул ителгән су куллану нормаларыннан, биналарны төзекләндерү дәрәжәсенә (санитар-техник жиһазландырыш) һәм су куллануның тәүлеклек һәм сәгатьлек тигезсезлек коэффициентларына бәйлә рәвештә, бер кешегә исәпләп чыгарылган. Чагыштырмача су куллану жәмәгать биналарында хужалык-эчәргә яраклы һәм көнкүреш ихтыяжлары өчен су чыгымнарын үз эченә ала.

Су куллану нормалары 4.12.1 нче таблицада бирелгән.

4.12.1 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл жирлегә территориясендә су куллануның чагыштырмача нормалары

№ т/б	Торак йортларны төзекләндерү дәрәжәсе	q _{жл} /тәүлек
1	Эчке су үткәргеч һәм канализация белән жиһазландырылган биналар белән төзелгән территория, ванналар һәм урынлы суыну жиһазлары белән	140-180
2	Үзәкләштертелгән эссе су белән тээмин итү белән шулай ук	165-180

Торак пунктта тышкы янгын сүндерү өчен суның чыгым нормасы һәм бер үк вакыттагы янгыннар саны СП 8.13130.2020 «Янгындан саклау системасы. Тышкы янгындан саклау су белән тээмин итү. Янгын куркынычсызлыгы таләпләре» буенча, халык санына һәм төзелеш катлылыгына бәйлә рәвештә кабул ителгән. Халык саны 50 кешедән аз булганда, янгын сүндерү каралмаган. Урамнарга һәм яшел утыртмаларга су сибү өчен су чыгым нормасы СП 30.13330.2020 «СНиП 2.04.01-85* Биналарның эчке су үткәргече һәм канализациясе» буенча кабул ителгән.

Гамәлдәге хәлгә исәпләүләр нәтижәләре, генераль планы гамәлгә ашыруның барлык срокларына 4.12.2 нче таблицада бирелгән.

Жирлекне су белән тээмин итү системасын үстерү чаралары 4.12.3 нче таблицада бирелгән.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл жирлеген халкы тарафыннан
су куллану исәп-хисабы, м³/тәүлек

№ т/б	Авыл жирлеген составына керүче торак пункт исеме	Торак йортларны төзекләндерү дәрәжәсе <u>Халык саны</u> Уртача тәүлеклек чыгым, м ³ /тәүлек		Су куллануның уртача тәүлеклек чыгымнары, Q _{ср}	Тәүлеккә суны иң күп су куллануның исәп-хисап чыгымнары, Q _{max}	Исәпкә алынмаганнар чыгымнар	Су сибү	Янгын сүндерү	Барлығы
		(1)	(2)						
Гамәлдәге хәл									
1	Олы Шыңар авылы	316/50,56	-	50,56	60,67	5,06	22,12	54	141,85
2	Кече Шыңар авылы	319/51,04	-	51,04	61,25	5,10	22,33	54	142,68
3	Оет авылы	180/28,80	-	28,80	34,56	2,88	12,6	54	104,04
4	Чулпыч авылы	59/9,44	-	9,44	11,33	0,94	4,13	54	70,40
5	Түлешкә	0/0	-	0	0	0	0	0	0
Генераль планы гамәлгә ашыруның беренче чираты (2032 ел)									
1	Олы Шыңар авылы	376/60,16	-	60,16	72,19	6,02	26,32	54	158,53
2	Кече Шыңар авылы	343/54,88	-	54,88	65,86	5,49	24,01	54	149,35
3	Оет авылы	169/27,04	-	27,04	32,45	2,70	11,83	54	100,98
4	Чулпыч авылы	55/8,80	-	8,80	10,56	0,88	3,85	54	69,29
5	Түлешкә	0/0	-	0	0	0	0	0	0
Генераль планы гамәлгә ашыруның исәп-хисап вакыты (2047 ел)									
1	Олы Шыңар авылы	386/61,76	-	61,76	74,11	6,18	27,02	54	161,31
2	Кече Шыңар авылы	346/55,36	-	55,36	66,43	5,54	24,22	54	150,19
3	Оет авылы	158/25,28	-	25,28	30,34	2,53	11,06	54	97,92
4	Чулпыч авылы	47/7,52	-	7,52	9,02	0,75	3,29	54	67,07
5	Түлешкә	0/0	-	0	0	0	0	0	0

Искәрмә:

1. Багана (1), (2) атамалар буенча 1 кешегә су куллану нормалары буенча 4.12.1 таблица туры килә.

4.12.3 нче таблица

Торак пунктларның су белән тәэмин итү системасын үстерү чаралары исемлеге, керүче
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлеге

№ т/б	Зона урнашу урыны	Объектның исеме	объект статусы	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Тормышка ашыру вакыты		Чара чыганагы
						Беренче чират (2032 елга кадәр)	Хисап срогы (2033- 2047 еллар)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҢӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР								
1	Кече Шыңар авылы	Су белән тәэмин итү челтәрләре	урнаштыру планлаштырылган	0,2 км	-	+	-	Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр кертү проекты
2	Олы Шыңар авылы	Су белән тәэмин итү челтәрләре	урнаштыру планлаштырылган	0,8 км	-	+	-	Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр кертү проекты

Торак биналарны төзеклөндерүне һәм халыкның тормышының санитар-гигиеник шартларын яхшырту максатларында, генераль план белән беренче чиратта (2032 елга кадәр) һәм исәп-хисап вакытына (2047 елга кадәр) түбөндәге чаралар да карала:

- су үткәргеч челтәрләрендә аварияләр һәм сибелешләрнең булшыуын профилактикалау һәм югалтулар күләмен киметү өчен, эксплуатация ресурсы бетеп беткән су үткәргеч челтәрләре белән бергә, вакытында аларны һәм жыеныча-төзәткеч арматураны алыштыру үткәргә кирәк. Жыеныча-төзәткеч арматура су үткәргеченең авария участокларын локализацияләү һәм авария-тергезү эшләре башкару вакытында иң аз сандагы кулланучыларны аеру өчен кирәк;
- су башняларын һәм артезиан скважиналарын исәпкә алу приборлары белән жиһазлау, диспетчерлаштыру системасын гамәлгә кертү;
- кулланучыларның суны рациональ тотуын тикшереп торуну көчәйтү һәм су белән тәмин итү системасында суның сыйфатын мониторинглау системасын камилләштерү.

Су белән тәмин итү челтәрләре/объектлары буенча чаралар яңа торак төзелеш участокларын үзләштерү башланганчы башкарылырга тиеш.

Яңа су белән тәмин итү объектларының урыны һәм куәте, су үткәргеч челтәрләренең озынлыгы проектлауның соңгы стадияләрендә төгәлләнергә мөмкин.

Планируемое к размещению АПК I класса опасности перспективы развития площадкасын инженерлык челтәрләре белән тәмин итәргә кирәк, су белән тәмин итү, производство, хужалык-көнкүреш һәм явым-төшем агып төшү суларын чистарып, су үткәрү, чистартылган агып төшү суларын кабат куллану, шулай ук производство һәм куллану цикләренә туры китереп, иң яхшы үтәмле технологияләргә кертү мәсьәләләрендә.

Генераль план белән искөргән һәм нәтижәсез технологияләргә файдаланудан баш тартуға һәм заманча инновацион технологияләргә кертеп, иң яхшы файдалана алырлык технологияләргә принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Канализация.

Исәп-хисап чыгымнары

Торак пунктларны канализацияләү системасын проектлаганда, территорияләргә су сибүгә һәм яшел үсентеләргә су тотуны исәпкә алмыйча, торак һәм ижтимагый биналардан көнкүреш агып төшү суларын тәүлеккә уртача исәпләп чыгаруны уртача тәүлеклек су куллануга тигез исәпләнгән чагыштырмача кабул итәргә кирәк.

Су чыгуның чагыштырмача нормалары 4.12.4 таблицада бирелгән.

4.12.4 нче таблица

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлеге территориясендә су чыгуның чагыштырмача нормалары

№ т/б	Торак йортларны төзеклөндерү дәрәжәсе	$q_{жл}$ /тәүлек
1	Эчке су үткәргеч һәм канализация белән жиһазландырылган биналар белән төзелгән территория, ванналар һәм урынлы суыну жиһазлары белән	140-180
2	Үзәкләштертелгән эссе су белән тәмин итү белән шулай ук	165-180

Хәзерге хәлгә исәпләүләр нәтижәләре, генераль планын гамәлгә ашыруның барлык срокларына 4.12.5 нче таблицада бирелгән.

Жирлекнең суүткөрү системасын үстерү буенча чаралар 4.12.6 нчы таблицада тәкъдим ителгән.

Олы Шыңар авыл жирлегә халкы тарафыннан исәп-хисап су агызу
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы, м3/тәүлек

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме Тәтеш ш. МО	Торак йортларны төзекләндерү дәрәжәсе <u>Халык саны</u> Уртача тәүлеклек чыгым, м ³ /тәүлек		Су куллануның уртача тәүлеклек чыгымнары, Q _{ср}	Тәүлеккә суны иң күп су куллануның исәп-хисап чыгымнары, Q _{max}	Исәпкә алынмаганнар чыгымнар	Барлығы
		(1)	(2)				
Гамәлдәге хәл							
1	Олы Шыңар авылы	316/50,56	-	50,56	60,67	2,53	63,20
2	Кече Шыңар авылы	319/51,04	-	51,04	61,25	2,55	63,80
3	Оет авылы	180/28,80	-	28,80	34,56	1,44	36,00
4	Чулпыч авылы	59/9,44	-	9,44	11,33	0,47	11,80
5	Түләшкә	0/0	-	0	0	0,00	0,00
Генераль планы гамәлгә ашыруның беренче чираты (2032 ел)							
1	Олы Шыңар авылы	376/60,16	-	60,16	72,19	3,01	75,20
2	Кече Шыңар авылы	343/54,88	-	54,88	65,86	2,74	68,60
3	Оет авылы	169/27,04	-	27,04	32,45	1,35	33,80
4	Чулпыч авылы	55/8,80	-	8,80	10,56	0,44	11,00
5	Түләшкә	0/0	-	0	0	0,00	0,00
Генераль планы гамәлгә ашыруның исәп-хисап вакыты (2047 ел)							
1	Олы Шыңар авылы	386/61,76	-	61,76	74,11	3,09	77,20
2	Кече Шыңар авылы	346/55,36	-	55,36	66,43	2,77	69,20
3	Оет авылы	158/25,28	-	25,28	30,34	1,26	31,60
4	Чулпыч авылы	47/7,52	-	7,52	9,02	0,38	9,40
5	Түләшкә	0/0	-	0	0	0,00	0,00

Искәрмә:

- (1), (2) баганалар исеме буенча 1 кешегә су куллану нормалары буенча 4.12.4 таблицага туры килә.

Канализациянең автоном системасы агып төшүче суларны өйдән чыгарудан жыюны, аларны чистартыр өчен автоном корылмаларга илтүне, агып төшүче суларны муниципаль районда булган чистарту корылмаларына чыгаруны тәэмин итәргә тиеш.

Автономияле чистарту корылмаларын йорт биләмәләре территориясендә яки берничә бина өчен аерым чистарту корылмалары итеп (кагыйдә буларак, социаль-көн күреш хезмәт күрсәтү объектлары) урнаштыру тәкъдим ителә.

Агып төшүче суларны төрле модификацияләре буенча завод ясалган (канализация объектнан агын күләменә бәйле рәвештә көнгә 1 дән 20 м³/тәүлеккә кадәр) биологик һәм тирән чистарту установкалары белән хужалык-көн күреш агыннарын чистартырга тәкъдим ителә, чистартылган агыннарның сыйфатын хәзерге нормативларга туры китереп. Биологик чистарту установкаларындагы чистарту технологиясе су агынын денитрификация һәм дефосфация процессларын, аннары чистартылган агын суларын кавитацияның ультратавышлы блоклары установкасында обесзараживаниены күздә тотарга тиеш.

Чистартылган агып төшүче суларның туплау ешлыгы чистартылган агып төшүче суларны агызу режимнары һәм аларның алдагы кирәк-яракларга (су сибүгә яки янғын сүндерүгә) тотылуы арасындагы пикларны җайга салу өчен кирәк.

Чистартылган агып төшүче сулар санын торак пункт территориясендә урнашкан утар янындагы кишәрлекләргә яисә яшел үсентеләргә кабат су сибү, эре мөгезле терлекләр фермаларының житештерү ихтыяжларына күчерү исәбенә киметергә мөмкин, бу исә суның гомуми кулланылышын киметүгә китерәчәк.

Рециклинг технологияләрен үстерү һәм агып төшүче суларны кабат куллану су агымнарында һәм сулыкларда суның сыйфатын яхшыртуга, шулай ук елга һәм күлләр бассейннарында тулаем экологик торышны яхшыртуга, шулай ук су алу җайланмасын киметү һәм агып төшүче сулар белән пычраткыч матдәләр агызып чыгу исәбенә су ресурсларын экономияләүгә ярдәм итәчәк.

Канализациянең үзәкләштерелгән, шулай ук автоном системасын эшләгәндә үзбездә ил һәм Россиягә керә торган чит ил җиһазлары номенклатурасын, шулай ук агып төшүче суларны чистарту буенча ИТС 10-2019 иң яхшы технологияләре буенча белешмәлекне исәпкә алырга кирәк. Технологияләре дәрәжә сайлау һәм рациональ файдалану локаль системаларның ышанычлы һәм нәтиҗәле эшен тәэмин итәчәк.

Суүткөрү челтәрләре/объектлары белән тәэмин итү буенча чаралар яңа торак төзелеш участкаларын үзләштерү башланганчы башкарылырга тиеш.

Планируемое к размещению АПК I класса опасности перспективы развития площадкасын инженерлык челтәрләре белән тәэмин итәргә кирәк, су белән тәэмин итү, производство, хужалык-көн күреш һәм явым-төшем агып төшү суларын чистартып, су үткөрү, чистартылган агып төшү суларын кабат куллану, шулай ук производство һәм куллану цикленә туры китереп, иң яхшы үтәмле технологияләре керту мәсьәләләрендә.

Генераль план белән искергән һәм нәтиҗәсез технологияләре файдаланудан баш тартуға һәм заманча инновацион технологияләр кертеп, иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципнарына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Өслек агымны оештыру

Планлаштырылган территорияне төзекләндерү, аның гомуми һәм санитария шартларын яхшырту максатларында проектта өске агынтыны оештыру һәм су агызу челтәрләрен урнаштыру күздә тотыла.

Беренче чиратта проект ачык ливнесток челтәрен тәкъдим итә. Ул иң гади система, катлаулы һәм кыйбат корылмаларны таләп итми.

Авыл жирлегенең бөтен территориясе, торак пунктларда - ачык лотоклар (кюветлар) буенча юлның ике ягында башкарыла.

Каналлар һәм кюветларның киселеш төре һәм үлчәмнәре гидравлик исәп белән билгеләнә. Аларның тирәнлегә 1,2 м нән артмаска тиеш. Кюветларның ярларының кытыршылыгы 1:1,5. Кюветлар буенча буйлап авышлык 0,003 (0,3%) дән ким булмаска тиеш.

Суүткәргеч улакларның нигез тирәнлеген, озынлыгын һәм урнашу урынын юллар проектлаганда аерым эш проекты итеп билгеләргә.

Юллар аша кюветлардан су агуларны тимер-бетон трубалар һәм улаклар аша үткәргә. Аларның диаметрын, озынлыгын, авышлыгын эш проекты стадиясендә билгеләргә.

Су бассейнын саклауга һәм суның сыйфатына карата таләпләрнең югары булуын исәпкә алып, торак пунктлар территориясеннән пычранган өске суларны чыгаруны, тиешле чистартылганнан соң, чистарту корылмалары аша су жыю жайланмалары аша башкарырга тәкъдим ителә.

Исәп-хисап вакытында, территориянең төзекләндерүен арттыру белән, проект ябык типтагы водосток челтәрен тәкъдим итә. Ул иң камил система һәм территорияләрне төзекләндерүнең барлык таләпләренә җавап бирә. Су үткәрүче трубаларның ярты жир асты челтәреннән - коллекторлардан тора, өслек суларын яңгыр суы жыю колодецлары белән кабул итеп һәм жыелган суларны водосток челтәренә юнәлп.

Яңгыр канализациясе челтәре (ябык тип) үтеп йөрү, түбә һәм майданнардан атмосфера суларын чыгару өчен билгеләнгән.

Торак пунктларның сайлап алынган территорияләрендә урнашкан аеруча пычрак участокларның өслек агымы локаль чистарту корылмаларында чистартылырга тиеш, аларны сулыкларга яки яңгыр канализациясе челтәренә чыгарганчы. Чистарту корылмаларына яңгыр яву чорында, кар катламының иреюе һәм юл покритиеларын юу вакытында барлыкка килгән өслек агымның иң пычрак өлеше бирелә.

Яңгырның иң интенсив өлешенә һәм иң күп аккан суларга бәйле чыгымнар сулыкка чистартылмыйча гына агызыла.

Чистарту корылмаларынан алда аккумуляцияләүче сыешлыкны проектлаштырырга кирәк. Шартлы-чиста яңгыр агыннары бүлендерү юлы буенча чистартылган агыннар белән бергә су жыю жайланмаларына техник шартларга туры китереп чыгарыла.

Жыелган яңгыр агымын 1-2 тәүлеккә калдыралар. Бу вакытта авыр матдәләрнең һәм ХПКның 80-90%ка кадәр киметелеше ирешә. Чисталанган суны чыгару вакыты 1-2 тәүлек чикләрендә кабул ителә.

Яшәү урыны булмаган территорияләрдән (сәнәгать предприятиеләре, склад хужалыклары, автохужалыклар һ.б.) һәм шулай ук яшәү территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган участоклардан (ягулык салу станцияләре, машиналар кую урыннары, зур автобус станцияләре һ.б.) өске агым сулары, аларны сулыкларга яки яңгыр канализациясе челтәренә ташлау алдыннан, локаль яки куст чистарту корылмаларында чистартылырга тиеш.

Яңгыр канализациясе коллекторлары буенча чистарту корылмаларына шартлы-чиста сулар килә ала, аларны бистәдәге яңгыр канализациясе челтәренә ташларга рөхсәт ителә:

- шартлы-чиста житештерү сулары;
- чистартуны таләп итми торган конденсацион жайланмалар һәм житештерү аппаратурасын суытудан;
- грунт (дренаж) сулары;

- локаль чистарту корылмаларында аларны чистартканнан соң, автомашиналар юудан су.

Бу суларның составы СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен, су объектларын, эчке суны һәм халыкны эчке су белән тәэмин итүне, атмосфера һавасын, туфракларны, яшәү урыннарын, җитештерү, җәмәгать биналарын файдалануны, оештыруны һәм санэпидемиология (профилактик) чараларын үткөрү таләпләре» таләпләренә җавап бирергә тиеш, һәм аларның чыгарылуы Дәүләт санитар күзәтү органнары тарафыннан расланьрга тиеш.

Бер һәм ике катлы төзелгән территорияләрдән яңгыр суларын агызу ачык суүткәргеч җайланмаларны (урам улаклары, юл кюветлары, суүткәргеч канаулар) куллану юлы белән, урамнар, юллар, узар урыннар һәм тротуарлар белән кисешкән урыннарда күперләр яки трубалар салу юлы белән проектлана. Улакларның буйлаш авышлыгы 0,003 тә ким булмаска тиеш.

Яңгыр суы жыелу коелары юл улаклары буенча озак төшүләр (күтөрелүләр) участкаларында, юл кисешкән урыннарда һәм җир өсте сулары кушылдыгы ягыннан җәяүлеләр үтәр урыннарда, юл улакларының тешле профилендә түбән урыннарда, түбән төшү урыннарында, җир өсте су агымы булмаган ишегалды һәм парк территорияләре буенда урнаша. Яңгыр суы жыелучылар төп коллектор белән тармаклар аша тоташалар.

Су агызу коллекторының диаметры эш проекты стадиясендә исәпләү белән билгеләнергә тиеш.

Су агу коллекторларын салуның нормаль тирәнлеге 2-3 м, чикле 5-6 м.

Яңгыр суларын алдан чистартканнан соң ташлау, су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасыннан читтә урнашкан су кабул итү җайланмаларына башкарылырга тиеш.

Ябык су агызу челтәре, бордюр ташлары белән чолгап алынган юллар буенча төзелеш зонасында һәм зур булмаган авышлыктар булган территорияләрдә - 0,004 тән кимрәк, майданнарда, җәмәгать биналары урнашкан урыннарда, ачык төрдәге су агызуны куллану төзекләндерү таләпләре ноктасыннан кабул ителмәсә, карала.

Су объектларына ташлана торган канализация суларын чистарту дәрәжәсе СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен, су объектларын, эчке суны һәм халыкны эчке су белән тәэмин итүне, атмосфера һавасын, туфракларны, яшәү урыннарын, җитештерү, җәмәгать биналарын файдалануны, оештыруны һәм санэпидемиология (профилактик) чараларын үткөрү таләпләре» таләпләренә җавап бирергә тиеш. Тышкы су белән тәэмин итү системасы өчен шартлы чиста яңгыр суларын файдалану мөмкинлеген, ашлама һәм башка максатлар өчен дезинфекцияләнгән чүп куллануны ачыкларга кирәк.

Чистарту корылмалары төрләре һәм су агызу системалары схемасы эш проектлары стадиясендә эшләнәргә тиеш.

Территорияне биналар, корылмалар төзү, асфальт юллар һәм тротуарлар салу, спорт майданчыклары төзү, ял зоналарын оештыру вакытында җир өсте суларын сөзү күләме кими һәм территориядән чыгарыла торган су күләме арта.

Җир өсте суларын чыгару буенча барлык чараларны катгый үткөрү мәҗбүри.

Алга таба, җир өсте агымын чыгару буенча һәрбер чара, территориянең инженер-геологик һәм гидрологик өйрәнелүен һәм проект чишелеше вариантларының техник-икътисадый чагыштыруын исәпкә алып, мөстәкыйль проект рәвешендә эшләнәргә тиеш.

Авыл җирлеген тулысынча төзекләндерү өчен коммуналь-көнкүреш һәм җир өсте агымын су агызу схемасы проектын эшләү төкәдим ителә.

Су агызу схемасы су агызу системасы буенча кабул ителгән карарлар нигезендә эшләнә һәм аларны сулыкка кабул итү, ташу, чистарту һәм чыгару яки авыл

хужалыгында һәм сәнәгаттә алга таба файдалану өчен тапшыру өчен инженер корылмалары комплексын сайлау һәм урнаштыру буенча конкрет техник һәм икътисадый нигезлэнгән карар булып тора.

Территорияне санитар чистарту

Еллык чыгармаларны жыю нормалары түбэндөгечә кабул ителә:

- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 12.12.2016 ел № 922 «Татарстан Республикасында каты коммуналь чыгармаларны жыю нормативларын раслау турында» карарына таянып;

- РФ Министрлар Кабинетының 01.12.2023 ел № 1541 «Күп фатирлы йортлардагы һәм яшәү йортларындагы исәпкә алучылар категорияләреннән башка, исәпкә алучылар категорияләре өчен каты коммуналь чыгармаларны жыю нормативларын раслау турында» карарына таянып.

ТКО жыю контейнер майданчыкларында, аерым жыю өчен жиһазландырылган урыннарда планлаштырыла.

Татарстан Республикасы территориясендә ТКО жыю урыннарын оештыру РФ Хөкүмәтенең 2016 елның 12 ноябрендәге № 1156 «Каты коммуналь чыгармалар белән эш итү турында һәм РФ Хөкүмәтенең 2008 елның 25 августындагы № 641 карарында үзгәрешләр кертү турында» карарына, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 21.12.2018 ел № 1202 «Татарстан Республикасы территориясендә каты коммуналь чыгармаларны (шул исәптән аерым жыюны) жыю Тәртибен раслау турында» карарына туры китереп башкарыла.

ККК жыю урыннарын (майданчыкларны) жайга салу һәм тотрыклы тоту буенча санитар-эпидемиология таләпләре СанПин 2.1.3684-21да урнаштырылган.

Татарстан Республикасы калдыклары белән эш итү өлкәсендәге территорияль схема нигезендә, 2030 елга каты коммуналь калдыкларны Кукмара районының Кукмара шәһәрәндәге чүп-чар төяү станциясе аша Питрәч районының Ленино-Кокушкино авыл жирлегендәге чүп-чарны сортларга аеру комплексына чыгару планлаштырыла. Аннары калдыкларның бер өлеше Питрәч районының Ленино-Кокушкино авыл жирлегендәге туфрак житештерү объектына жибәрелә, калган өлеше Зеленодольск районының Осиново авыл жирлегендәге чүп яндыру заводына жибәрелә, аннан соң калдыклар Питрәч районының Ленино-Кокушкино авыл жирлегендәге ККО полигонына күмелә.

Халыкның санитар-гигиена торышын яхшырту һәм авыл жирлеге территориясенең экологик иминлеген тәэмин итү максатларында түбэндәге чаралар каралган:

- авыл жирлеге территориясен планлы-даими санитар чистарту;
- КККны аерым (дуаль) жыюны оештыру;
- ККК жыю өчен су үткәрми торган контейнерлар урнаштыру белән каты өслекле махсус майданчыклар оештыру;
- эре габаритлы калдыкларны жыю һәм саклау өчен калдыкларны жимерүгә комачаулаучы каты өслекле махсус майданчыклар оештыру;
- көнкүреш шартларында кулланыла торган энергия саклаучы лампаларны кабул итү буенча кабул итү пункттын оештыру һәм аларны токсиклык югары класслы калдыкларны утильләштерү урыннарына чыгару;
- пыяла савытлар, пыялалар, макулатура, металл банкалар, металлолом, пластик һәм пластик шешәләр, көгазь-мамык ботаклары, автомобиль шиналары кабул итү буенча кабул итү пункттын оештыру;
- санитар-эпидемиологик һәм табигатьне саклау законнарының заманча таләпләре нигезендә кар жыю өчен махсус майданчыклар оештыру;

- табигатьне саклау һәм санитар-эпидемиологик законнар таләпләренә туры китереп, тирес (тизәк) туплануның вакытлы урыннарын төзекләндерү;
- урам сметасын, изоляцияләүче катлам буларак куллану өчен, ККК полигонына алып ташлау.

Авыл жирлегә территориясендә терлекчелек предприятиеләре урнашуга бәйле рәвештә, терлекчелек калдыкларын утильләштерү мәсьәләсен хәл итү өлешендә, генераль план белән ике вариант хәл итү тәкъдим ителә:

1. Ябык типтагы тирес саклагычларны (лагун) файдалану һәм алга таба ашлама сыйфатында кырларга тирес чыгару (терлекчелек калдыкларын зарарсызландыру, дегельминтизацияләү буенча чаралар уздырганнан соң). Лагуннарны ферма балансында булган жирләрдә урнаштыру тәкъдим ителә.
2. Тизәк (пиролиз, биогаз) эшкәртү җайланмаларын куллану.

Жылылык белән тәэмин итү

Проект карары

Жылылыкның барлык чыганаclarы өчен, шул исәптән индивидуаль төзелешне жылыту өчен ягулыкның төп төре табигый газны күздә тотта.

Торак йорт төзелешен жылылык белән тәэмин итү бер контурлы яки ике контурлы жылылык генераторларыннан (көнкүреш газ казаннарыннан) тормышка ашырылырга тәкъдим ителә.

Проект тарафыннан искергән һәм нәтижәсез технологияләрне кулланудан баш тартуга һәм иң яхшы үтемле технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләр кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Газ белән тәэмин итү

Газ исәпләү чыгымнары

Планлаштыру карарлары нигезендә халыкны газ белән тәэмин итүне (хужалык – көнкүреш һәм коммуналь ихтыяжлар) күздә тотарга кирәк.

Халыкның хужалык-көнкүреш һәм коммуналь-көнкүреш ихтыяжлары өчен газ чыгымнары газ куллануның эреләнгән күрсәткечләре буенча 42-101-2003 СП «Металл һәм полиэтилен трубалардан газ тарату системаларын проектлау һәм төзү буенча гомуми кагыйдәләр» п.3.12 нче пункты нигезендә, 34 МДж/м³ газның яну жылылыгы вакытында, төзекләндерү дәрәжәсенә карап, (8000 ккал/м³) билгеләнгән:

- газ жылыткычларыннан кайнар су белән тәэмин иткәндә - елына 300 м³;

- кайнар су белән тәэмин итүнең төрле төрләре булмаганда - 180 м³/ел (авыл жирлегендә 220).

М³/с га газның максимал ь исәп-хисап чыгымы, 0°С һәм газ басымы 0,1 МПа булганда (760 мм.рт.ст.) хужалык-көнкүреш һәм житештерү ихтыяжларына еллык чыгым өлешен түбәндәге формула буенча билгеләргә кирәк:

$$V_{hmax} = V_y * K_{hmax};$$

Анда: K_{hmax} - сөгәтлек максимум коэффициенты (2,3,4 нче таблица 42-101-2003 ел);

V_y - Еллык газ тотылу, м³/ел.

Житештерү булмаган характердагы көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре ихтыяжлары өчен газ чыгымы торак йортларга газ чыгымының 5% күләмендә кабул ителгән.

Халыкның коммуналь-көнкүреш ихтыяжлары өчен газга беренче чиратта (2032 ел) һәм исәп-хисап срогына (2047 ел) ихтыяжы 4.12.10 нчы таблицادا бирелгән.

Коммуналь-көнкүреш ихтыяжлары өчен газга ихтыяж
Олы Шыңар авыл жирлеге, мең нм3/ел

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Газның еллык чыгымы		
		Гамәлдәге хәл	I чират (2032 ел)	Хисап срогы (2047 ел)
1	Олы Шыңар авылы	69,52	82,72	84,92
2	Кече Шыңар авылы	70,18	75,46	76,12
3	Оет авылы	39,60	37,18	34,76
4	Чулпыч авылы	12,98	12,10	10,34
5	Түлешкә	0,00	0,00	0,00
Авыл жирлеге буенча барлыгы:		192,3	207,46	206,14

Гамәлдәге һәм проектланган сәнәгать предприятиеләренең газга ихтыяжын предприятиеләр проектлары нигезендә билгеләргә кирәк.

Проект карары

Проект газлаштырылган барлык объектларны тотрыклы газ белән тәэмин итүгә мөмкинлек бирә торган газүткәргечләрнең гамәлдәге системасын максималь файдалану күздә тотыла.

«Газ тарату һәм газ куллану чөлтәләре куркынычсызлыгы кагыйдәләре» таләпләренә туры китереп (Федераль экология, технология һәм атом күзәтчелеге хезмәтенең 2020 елның 15.12.2020нче 531 номерлы боерыгы белән расланган), газүткәргечләрнең файдалану вакыты исәпләү нигезендә билгеләнә һәм проект документациясендә күрсәтелергә тиеш.

Газүткәргечләрнең техник торышын диагностикалау һәм аларны алга таба эксплуатацияләү ресурсын билгеләү буенча белешмәләр булмау сәбәпле, техник чишелешләрдә гамәлдәге газүткәргечләрне максималь саклау һәм куллану күздә тотыла.

Торак-коммуналь секторны газ белән тәэмин итү ГРП яки ШРП дан соң түбән басымлы газүткәргечләр системасыннан каралган.

Газүткәргечләр сузуны һәм газ регулятор пунктларының урнашуын, гидравлик исәпләүне, геологик һәм топогеодезик эзләнүләрне исәпкә алып, проектлауның алдагы стадияләрендә ачыкларга кирәк.

Проект тарафыннан искергән һәм нәтижәсез технологияләрне кулланудан баш тартуға һәм иң яхшы үтемле технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләр кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Жирлекне газ белән тәэмин итү системасын үстерү чаралары 4.12.11 номерлы таблицада күрсәтелгән.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районының Олы Шыңар авыл жирлеге составына керүче торак пунктларны газ белән тәэмин итү чаралары исемлеге

№ т/б	Зона урнашу урыны	Объектның исеме	объект статусы	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Тормышка ашыру вакыты		Чара чыганагы
						Беренче чират	Хисап срогы	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘНӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР								
1	Кече Шыңар авылы	Түбән басымлы газ белән тәэмин итү челтәре	урнаштыру планлаштырылган	0,4 км	-	+	-	Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр кертү проекты
2	Олы Шыңар авылы	Түбән басымлы газ белән тәэмин итү челтәре	урнаштыру планлаштырылган	0,8 км	-	+	-	Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр кертү проекты

Электр белән тәэмин итү

Электр йөкләнешләрен исәпләү

Олы Шыңар авыл җирлегенең генераль планы буенча электр йөкләнеше ике срокта билгеләнә:

- беренче чират - 2032 ел;
- исәп-хисап срогы - 2047 ел.

Хужалык-көнкүреш һәм коммуналь ихтыяҗлар өчен электр йөкләмәләрен исәпләү бер кешегә электр куллануның эреләндерелгән нормалары буенча РД 34.20.185-94 «Шәһәр электр челтәрләрен проектлау инструментлары» нигезендә эшләнгән.

Коммуналь-көнкүреш секторының еллык электр куллануы Татарстан Республикасының шәһәр төзелеше проектированиесе Республика нормативлары буенча исәпләнгән (Министрлар Кабинетының 2013 елның 27 декабрендәге 1071нче карары белән расланган) (үзгәртеп корулар һәм өстәмәләр белән), 29нчы таблица «Муниципаль берәмлекләренең җирле әһәмияттәге объектлары буенча».

Китерелгән эреләндерелгән күрсәткечләр фәнни, уку, фәнни, медицина, сәүдә, күңел ачу, спорт корылмаларындагы, коммуналь-көнкүреш эксплуатациясе предприятиеләренең, транспорт объектларының, тышкы яктыртуның электр куллануын күздә тотат. Бу мәгълүматлар яшәү биналарында кондиционерлау, электр белән жылыту һәм электр суытыгычларның кулланылуын исәпкә алмый.

Коммуналь-көнкүреш секторының исәп куәте РД 34.20.185-94, 2.4.3 таблица «Коммуналь-көнкүреш йөкләмәсенең эреләндерелгән үз исәп куәте күрсәткечләре» буенча исәпләнә («вак» шәһәрләр категориясе, табигый газ белән ашалучы). Таблицада китерелгән күрсәткечләр түбәндәге йөкләмәләргә исәпкә ала: яшәү һәм иҗтимагый корылмалар (административ, уку, фәнни, медицина, сәүдә, күңел ачу, спорт),

коммуналь предприятиеләр, транспорт объектлары (автомобильләрне саклау өчен гаражлар һәм ачык майданнар), тышкы яктырту. Шулай ук таблицада төрле вак сәнәгать кулланучылары, гадәттә, җирлек бүлү чептәргә аша азык-төлек белән тәэмин ителүчеләр исәпкә алынган.

Предприятиеләрнең электр йөкләнешләрен исәпләүне әлеге предприятиеләрне яки тиешле аналогларны электр белән тәэмин итү проектлары буенча башкарырга кирәк.

4.12.11 таблица

Олы Шыңар авыл җирлеге территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләренең еллык электр куллануы, мең кВт/ел

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Еллык электр куллану, мең кВт.ч/ел		
		Башлангыч ел	Беренче чират 2032 ел	Исәп-хисап срогы 2047 ел
1	Олы Шыңар авылы	270,18	357,2	366,7
2	Кече Шыңар авылы	272,75	325,85	328,7
3	Оет авылы	153,90	144,50	135,09
4	Чулпыч авылы	50,45	47,03	40,19
5	Түләшкә	0,00	0,00	0,00
Барлығы җирлек буенча:		747,27	895,85	890,15

4.12.12 таблица

Олы Шыңар авыл җирлеге территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләренең исәп-хисап куәте, кВт

№ т/б	Җирлек составына керә торган торак пункт исеме	Исәп-хисап куәте, кВт		
		Башлангыч ел	Беренче чират 2032 ел	Исәп-хисап срогы 2047 ел
1	Олы Шыңар авылы	174,08	223,12	223,12
2	Кече Шыңар авылы	141,39	142,70	142,70
3	Оет авылы	94,97	94,97	94,97
4	Чулпыч авылы	37,10	37,10	37,10
5	Түләшкә	0,00	0,00	0,00
Барлығы җирлек буенча:		451,30	517,99	517,99

4.12.13 таблица

Олы Шонталы авыл җирлеге территориясендә урнашкан коммуналь-көнкүреш секторының һәм вак сәнәгать предприятиеләренең трансформатор егәрлеге, кВА

№ т/б	Жирлек составына керә торган торак пункт исеме	Исәп-хисап куәте		
		Ел башына булган гамәлдәге хәл	Беренче чират 2032 ел	Исәп-хисап срогы 2047 ел
1	Олы Шыңар авылы	185,19	237,36	237,36
2	Кече Шыңар авылы	150,41	151,80	151,80
3	Оет авылы	101,03	101,03	101,03
4	Чулпыч авылы	39,47	39,47	39,47
5	Түлешкә	0,00	0,00	0,00
Барлыгы жирлек буенча:		480,11	551,05	551,05

Коммуналь-көнкүреш секторының электр куллану, куәт һәм трансформатор куәте күрсәткечләре (I чират һәм исәп-хисап срогы) шулай ук, исәп-хисап срогына электр куллануның артуы, халыкның артуын исәпкә алып, 4.12.14 таблицасында китерелгән.

4.12.14 таблица

Олы Шыңар авыл жирлеге коммуналь-көнкүреш секторының электр куллану, куәт һәм трансформатор куәте күрсәткечләре

№ т/б	Күрсәткеч	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират 2032 ел	Исәп-хисап срогы 2047 ел	Башлангыч елга карата 2047 елга үсеш
1	Еллык электр куллану	мең кВт*сәгать/ел	747,27	895,85	890,15	142,88
2	Исәп-хисап куәте	кВт	451,30	517,99	517,99	66,69
3	Трансформатор куәте	кВА	480,11	551,05	551,05	70,94

Исәп-хисапка таянып, без Олы Шыңар авыл жирлегендә еллык электр куллануны арттыра алабыз.

Олы Шыңар авыл жирлегенең территориясендә яңа территорияләр төзелү сәбәпле, проект белән 4.12.15 таблицасында тәкъдим ителгән чаралар тәкъдим ителә.

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлеге составына керүче
Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Олы Шыңар авыл җирлеге

№ т/б	Зона урнашу урыны	Объектның исеме	объект статусы	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Тормышка ашыру вакыты		Чара чыганагы
						Беренче чират (2032 елга кадәр)	Хисап срогы (2033-2047 еллар)	
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҢӘМИЯТТӨГЕ ЧАРАЛАР								
1	Кече Шыңар авылы	ВЛ 0,4 кВ	урнаштыру планлаштырылган	0,4 км	-	+	-	Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр кертү проекты
2	Олы Шыңар авылы	ВЛ 0,4 кВ	урнаштыру планлаштырылган	0,8 км	-	+	-	Олы Шыңар АЖ генераль планына үзгәрешләр кертү проекты

Электр челтәре хужалыгы объектларының яңа төзелеше күләмнәре һәм корылмага һәм реконструкциягә планлаштырыла торган объектларның характеристикалары, 10 һәм 0,4 кВ линияләрен трассировкалары, гамәлдәге челтәрнең фаразлана торган йөкләнешеннән һәм урнашу урынына, техник параметрларыннан чыгып билгеләнәчәк һәм проектлауның алдагы стадияләрендә төгәлләштерелергә тиеш. Электр челтәрләренә заманча таләпләр буенча түбәндәгеләрне эшләргә киңәш ителә:

1. Югары вольтлы линияне тиз эшли торган ВЧ яклау белән тәэмин итү;
2. Подстанцияләрне телемеханикалаштыру;
3. Торак пунктларны бүлүче челтәрдә электр энергиясен автоматик исәпкә алу системасын урнаштыру. Барлық кулланучылар электр энергиясен исәпкә алучы приборлар белән тәэмин ителергә тиеш. Электр энергиясен объектив һәм нәтижәле исәпкә алуның бер проблемсы - югары хата дәрәжәсе белән иске исәп приборларын куллану. Бу шарт сәүдә электр энергиясен автоматик исәпкә алу системасын кертүне мәжбүр итә;
4. Энергияне сак тоту технологияләрен куллану һәм реактив куәтне компенсацияләү.

Аз токлы челтәрләр

Телефонлаштыру

Гомуми файдаланудагы телефон челтәрен үстерү өлеге элемент төренә заявкаларны канәгатьләндерүнең 100% шартларыннан алып барылырга тиеш.

Проект белән тәкъдим ителә:

- заманча цифрлы технологияләрне кулланып АТСны модернизацияләү. Мөмкин булган очракта, оптика-жепселле сызык корылмаларын кулланып, АТСның аналог коралын цифр станцион коралына күчерү;

- оптик-жепселле элемент, кәрәзле элемент, IP-телефония, Internet челтәре үсеше;

- спутник элементсен һәм цифрлы телерадиотапшыруларны да кертәп, элемент чаралары өлкәсендә яңа технологик казанышлар кертү;

Муниципаль берәмлектә колачлау зонасын киңәйтү өчен GSM стандартының өстәмә база станцияләрен урнаштыру тәкъдим ителә.

Радиофикацияләү

Авыл жирлеген радиофикацияләү өчен радиосигнал бирүне тәэмин итүче радиоүзел төзелешен һәм гамәлдәге һәм проектлана торган торакны һәм социаль-мәдәни көнкүреш объектларын тоташтырып, су буе радиолиниясе буенча бүлү фидерлары төзүне карарга кирәк.

Телевидение

Татарстан Республикасында DVB-T стандартындагы цифрлы эфир-кабель телевидениесенең төбәк челтәре барлыкка китерелгән. Транспорт челтәре буларак "Волгателеком" ААҖнең зоналы оптика-жепсел челтәре кулланыла.

Цифрлы телевидение челтәре аналог челтәрләргә караганда берничә өстенлеккә ия, бу тапшырыла торган программалар саны буенча да (10 дан ким булмаган), тапшыру сыйфаты буенча да - рәсем, тавыш, ТВ сигналларын кабул итү. Бу бер декметрлы антенна белән 10 дан ким булмаган программа кабул итәргә, аналог тапшыргычларга караганда эзрәк куәтле тапшыргычларны кулланырга, шулай ук телевидение челтәрләрен компьютер челтәрләре белән тоташтырырга мөмкинлек бирә.

5. ТЕХНИК-ИКТЫСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

5.1 нче таблица

Генераль план проектының төп техник-икътисадыи күрсәткеләре

№ т/б	Күрсәткел атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2032 ел)	Хисап срогы (2047 ел)
1.	Халык				
1.1	Даими халык саны - барлығы, шул исәптән:	кеше	874	943	937
	Олы Шыңар авылы	кеше	316	376	386
	Кече Шыңар авылы	кеше	319	343	346
	Оет авылы	кеше	180	169	158
	Чулпыч авылы	кеше	59	55	47
	Түләшкә	кеше	0	0	0
2.	Торак фонды				
2.1	Даими халык өчен торак фонды - барлығы, шул исәптән:	мең кв.м	27,61	31,69	31,69
	Олы Шыңар авылы	мең кв.м	10,65	13,65	13,65
	Кече Шыңар авылы	мең кв.м	8,65	8,73	8,73
	Оет авылы	мең кв.м	5,81	5,81	5,81
	Чулпыч авылы	мең кв.м	2,27	2,27	2,27
	Түләшкә	мең кв.м	0,23	0,23	0,23
2.2	Даими халык өчен яңа торак төзелеше - барлығы, шул исәптән	мең кв.м	-	4,08	-
	Олы Шыңар авылы	мең кв.м	-	3,0	-
	Кече Шыңар авылы	мең кв.м	-	1,08	-
	Оет авылы	мең кв.м	-	-	-
	Чулпыч авылы	мең кв.м	-	-	-
	Түләшкә	мең кв.м	-	-	-
3.	Халыкка социаль һәм мәдәни-көн күреш хезмәт күрсәтү объектлары				
3.1	Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары, шул исәптән	уриннар	60	60	60
	- гамәлдәге саклана торган		-	60	60
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.2	Гомуми белем бирү оешмалары, шул исәптән	уриннар	160	160	160
	- гамәлдәге саклана торган		-	160	160
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.3	Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары, шул исәптән	уриннар	-	8	8
	- гамәлдәге саклана торган		-	-	8
	- яңа төзелеш		-	8	-
3.4	Дөвалау-профилактика медицина оешмалары, шул исәптән	бер сменага килүчеләр саны	40	40	40

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2032 ел)	Хисап срогы (2047 ел)
	- гамәлдәге саклана торган		-	40	40
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.5	Мәдәният йортлары, авыл клублары, шул исәптән	урыннар	500	500	500
	- гамәлдәге саклана торган		-	500	500
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.6	Китапханәләр, шул исәптән	мең нөсхә	21,8	21,8	21,8
	- гамәлдәге саклана торган		-	21,8	21,8
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.7	Спорт заллары, шул исәптән	Идән майданы кв. м	288	288	288
	- гамәлдәге саклана торган		-	288	288
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.8	Яссы спорт корылмалары, шул исәптән	кв.м	1996	1996	1996
	- гамәлдәге саклана торган		-	1996	1996
	- яңа төзелеш		-	-	-
3.1 4	Полиция, шул исәптән	объект	1	1	1
	- гамәлдәге саклана торган		-	1	1
	- яңа төзелеш		-	-	-
4.	Халыкка ритуаль хезмәт күрсәтү				
4.1	Зиратларның гомуми майданы	га	12,3179	12,3179	12,3179
5.	Транспорт инфраструктурасы				
5.1	Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының озынлыгы - барлыгы, шул исәптән:	км	19,283	19,283	19,283
5.1. 1	Федераль әһәмияттәге	км	-	-	-
5.1. 2	Төбәк яисә муниципальара әһәмияттәге	км	8,893	8,893	8,893
5.1. 3	Жирле әһәмияттәге	км	10,39	10,39	10,39
6	Инженерлык инфраструктурасы				
6.1	Су белән тәэмин итү				
	- Су куллану	Куб. м./тәүлеккә	458,97	478,15	476,49
6.2	Канализация.				
	- юынты суларның гомуми килү күләме	Куб. м./тәүлеккә	174,8	188,6	187,4
6.4.	Жылылык белән тәэмин итү				

№ т/б	Күрсәткеч атамасы	Үлчәү берәмлеге	Башлангыч ел	Беренче чират (2032 ел)	Хисап срогы (2047 ел)
	- Котельныйларның гомуми саны	данә	-	-	-
6.5.	Газ белән тәэмин итү				
	- Газның еллык чыгымы	мең нм3 / ел	192,3	207,46	206,14
6.6.	Электр белән тәэмин итү				
	- Еллык электр куллану	мең кВт.сәг./ел	747,27	895,85	890,15
	- Исәп-хисап куәте	кВт	451,30	517,99	517,99
	- Трансформатор подстанцияләренең гомуми куәте	кВА	480,11	551,05	551,05
6.7.	Аз токлы челтәрләр				
	- Телефоннар саны	данә	-	-	-

6. ФАЙДАЛАНЫЛГАН ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ

Норматив-хокукий актлар

1. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы.
2. Россия Федерациясе Жир кодексы.
3. Россия Федерациясе Су кодексы.
4. Россия Федерациясе Урман кодексы.
5. Россия Федерациясе Гражданнар кодексы.
6. «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон.
7. «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында» 2002 елның 25 июндәгә 73-ФЗ номерлы Федераль закон.
8. «Жирләргә яисә жир кишәрлекләргә бер категориядән икенчесенә күчәргә турында» 2004 елның 21 декабрдәгә 172-ФЗ номерлы Федераль закон.
9. «Дәүләт реестрлары белешмәләрендә каршылыкларны бетерү һәм жир кишәрлегенә билгеләргә бер жирләр категориясенә каравын билгеләү максатларында Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2017 елның 29 июлдәгә 280 номерлы Федераль закон.
10. «Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында техник регламент» 2008 елның 22 июлдәгә 123-ФЗ номерлы Федераль закон.
11. «Иреккә янгын сагы турында» 2011 елның 6 маендагы 100-ФЗ номерлы Федераль закон.
12. «Куркыныч житештерү объектларының сәнәгать иминлеге турында» 1997 елның 21 июлдәгә 116-ФЗ номерлы Федераль закон.
13. «Халыкны һәм территорияләргә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрдәгә 68-ФЗ номерлы Федераль закон.
14. «Биналарның һәм корылмаларның куркынычсызлыгы турында техник регламент» 2009 елның 30 декабрдәгә 384-ФЗ номерлы Федераль закон.
15. «2024 елга кадәр жәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтүләргә белән тәэмин ителешнең социаль гарантияләргә дәрәжәсен билгеләү турында» 2009 елның 26 гыйнвардагы 42 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары.
16. «Зур янгыннарны сүндерү, Татарстан Республикасы территориясендә зур янгыннарны сүндерү, гадәттән тыш хәлләргә һәм аварияләргә бетерү өчен көчләргә һәм янгын саклау чараларын жәлеп итү планын раслау турында» 2004 елның 11 октябрдәгә 447 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары.
17. «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәгә 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.
18. «Саба муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләргә территорияләргә чикләргә билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнвардагы 27-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.
19. «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләргә планлаштыру һәм төзү» СП 42.13330.2016.
СНиП 2.07.01-89* актуалләштерелгән редакциясе (РФ Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2016 елның 30 декабрдәгә 1034/пр номерлы боерыгы белән расланган).

20. Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2023 елның 4 сентябрэндәге 1063 номерлы карары редакциясендә).

21. «Оешмаларга, биналарны, корылмаларны, жиһазларны һәм транспортны эксплуатацияләүгә, шулай ук товарларны сатуны, эшләр башкаруны яисә хезмәтләр күрсәтүне гамәлгә ашыручы хужалык субъектлары эшчәнлегенә шартларына санитар-эпидемиологик таләпләр» СП 2.1.3678-20 (РФ Баш санитария табибының 2020 елның 24 декабрэндәге 44 номерлы карары белән расланган).

22. «Газ бүлү системалары» СП 62.13330.2011. СНиП 42-01-2002 актуалләштерелгән редакциясе (РФ Төбәк үсеше министрлыгының 2010 елның 27 декабрэндәге 780 номерлы боерыгы белән расланган).

23. «Металл һәм полиэтилен торбалардан газ бүлү системаларын проектлау һәм төзү буенча гомуми нигезләмәләр» СП 42-101-2003.

24. «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләр, корылмалар һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрэндәге 74 номерлы карары белән расланган).

25. «Жылылык челтәрләре» СП 124.13330.2012. СНиП 41-02-2003 актуалләштерелгән редакциясе (РФ Төбәк үсеше министрлыгының 2012 елның 30 июнэндәге 280 номерлы боерыгы белән расланган).

26. «Шәһәр электр челтәрләрен проектлау инструкциясе» РД 34.20.185-94.

27. «0.4-35 кВ көчәнешле һава электр линияләрендә элементә жепселле-оптик линияләрен проектлау, төзү һәм эксплуатацияләү кагыйдәләре» СО 153-34.48.519-2002.

28. Россия Федерациясе Энергетика министрлыгының 2015 елның 23 июнэндәге 380 номерлы «Электр энергиясен кулланучыларның аерым энергия кабул итүче жайланмалары (энергия кабул итүче жайланмалар төркемнәре) өчен актив һәм реактив куәтне куллану нисбәтен исәпләү тәртибе турында» боерыгы (Россия Юстиция министрлыгы тарафыннан 2015 елның 22 июлэндәге 38151 номерлы теркәлгән).

29. «Жир кишәрлекләренән рөхсәт ителгән файдалану төрләре классификаторын раслау турында» 2020 елның 10 ноябрэндәге П/0412 номерлы Федераль дәүләт теркәве, кадастр һәм картография хезмәте боерыгы.

30. «Каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» 2016 елның 12 декабрэндәге 922 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары.

31. Калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендәге Татарстан Республикасының территориаль схемасы (Министрлар Кабинетының 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы карары белән расланган).

32. «Сейсмик районнарда төзелеш» СП 14.13330.2018. СНиП II-7-81 актуалләштерелгән редакциясе (РФ Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2018 елның 24 маендагы 309/пр номерлы боерыгы белән расланган) – өлешчә юкка чыгарылган.

33. «Куркыныч табигей тәэсирләренә геофизикасы» СП 115.13330.2016. СНиП 22-01-95 актуалләштерелгән редакциясе (РФ Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2016 елның 16 декабрэндәге 956/пр номерлы боерыгы белән расланган).

34. «СНиП 2.04.02-84* Су белән тәэмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар» СП 31.13330.2021 (РФ Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2021 елның 27 декабрэндәге 1016/пр номерлы боерыгы белән расланган).

35. «Янгынан саклау системалары. Тышкы янгыны су белән тәэмин итү. Янгыны куркынычсызлыгы таләпләре» СП 8.13130 (РФ Гражданнар оборонасы, гадәттән тыш

хәлләр һәм стихия бәләләре нәтижеләрен бетерү эшләре министрлыгының 2020 елның 30 мартындагы 225 номерлы боерыгы белән расланган).

36. Техник яктан гади булмаган объектларның эчке һәм тышкы янғын сүндерү системаларын проектлау буенча ярдәмлек П 70.0010.09-90.

37. Кагыйдәләр жыелмасы 30.13330.2020 "Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү". СНИП 2.04.01-85 актуаль редакциясе (Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2020 елның 30 декабрәндәге 920/пр номерлы боерыгы белән раслап) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән)

38. Кагыйдәләр жыентыгы 20.13330.2016 "Нәүрүз һәм йогынты". СНИП 2.01.07-85 актуаль редакциясе (Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2016 елның 3 декабрәндәге 891/пр номерлы боерыгы белән раслап) (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

39. ИТС 10-2019 Жирлекләренә, шәһәр округларын үзәкләштерелгән су чыгару системаларын кулланып, агып төшүче суларны иң яхшы мөмкин булган технологияләр буенча мөгълүмати-техник белешмәлек.

40. СанПиН 2.1.3684-21 «Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм халыкны эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарына, житештерү, ижтимагый биналарны эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәргүгә санитар-эпидемиологик таләпләр» (раслаулар). Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2021 елның 28 гыйнварындагы 3 номерлы карары белән.

Территориаль планлаштыру документлары

1. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 19 мартындагы 384-р күрсәтмәсе белән расланган федераль транспорт (тимер юл, һава, диңгез, эчке су, торба үткәргеч транспорт), федераль әһәмияттәге автомобиль юллары өлкәсендә Россия Федерациясенә территорияль планлаштыру схемасы.

2. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 06 маендагы 816-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган федераль транспорт өлкәсендә Россия Федерациясен территорияль планлаштыру схемасы (торба үткәргеч транспорт өлешендә).

3. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 01 августындагы 1634-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенә энергетика өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасы.

4. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 28.12 нче күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенә сәламәтлек саклау өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасы. 2012 ел №2607-р.

5. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 26 февралендәге 247-р күрсәтмәсе белән расланган Россия Федерациясенә югары белем өлкәсендә территорияль планлаштыру схемасы.

6. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2012 елның 21 февралендәге 134 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы.

7. Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы Советының 2012 елның 19 декабрәндәге 165 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Саба муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы.

Федераль программалар

1. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2024 елның 28 декабрендәге 4146-р күрсәтмәсе белән расланган 2030 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенең пространство үсеше стратегиясе.
2. РФ Президентының 2017 елның 13 маендагы 208 номерлы Указы белән расланган 2030 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенең икътисады куркынычсызлык стратегиясе.

Республика программалары

1. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисады үстерү стратегиясен раслау турында» 2015 елның 17 июнәндәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.
2. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисады үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планын раслау турында» 2015 елның 25 сентябрәндәге 707 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары
3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 22 октябрәндәге 763 номерлы карары белән расланган «2020елга кадәр һәм 2030 елга кадәр чорга кластер ысулы нигезәндә Татарстан Республикасының житештерү көчләрен үстерү һәм урнаштыру» программасы

Башка әдәбият

1. Татарстан Республикасының тарихи һәм мәдәни һәйкәлләре жыентыгы. - Т.І. - Административ районнар. - Казан: Изд-во «Мастер Лайн», 1999. - 460 с.
2. ТР муниципаль берәмлекләренең торак пунктларында гамәлдәге мәдәният һәм сәнгать объектлары исемлегә, Татарстан Республикасының ачыкланган мәдәни мирас объектлары исемлегә, Татарстан Республикасының мәдәни мирас объекты билгеләренә ия булган объектлар исемлегә, Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан 2014 елның 12 апреләндә бирелгән.
3. Татарстан Республикасында тарихи һәм мәдәни күчәмсез һәйкәлләрне өйрәнү, саклау, реставрацияләү һәм куллану: Мәгълүмат жыентыгы. Вып. 2-3. Тарих һәм мәдәният һәйкәлләре. Тарихи-мәдәни территорияләр. Тарихи шәһәрләр. Казан: «Карпол», 2001. - 335 с.

Фонд материаллары

1. Саба муниципаль районының Олы Шыңар авыл жырлегә башкарма комитеты тарафыннан бирелгән мәгълүматлар.

7. КУШЫМТАЛАР

1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы авыл җирлекләренең 06.09.2023 номерлы 1396-п номерлы генераль планнарына үзгәрешләр кертү турында Татарстан Республикасы Саба муниципаль районы башкарма комитеты карары

РЕСПУБЛИКА
ТАТАРСТАН

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ
КОМИТЕТ САБИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ

САБА МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

06.09.2023№ 1396-п

О подготовке внесения изменений в
генеральные планы сельских поселений
Сабинского муниципального района

В соответствии с частью 2 статьи 24 Градостроительного кодекса Российской Федерации и частью 4 статьи 14 Федерального закона от 06 октября 2003 №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» частью 5 статьи 15 Закона Республики Татарстан от 28.07.2004 №45-ЗРТ «О местном самоуправлении в Республике Татарстан» учитывая, что полномочия органов местного самоуправления сельских поселений являются вопросами местного значения муниципальных районов и решаются на территориях сельских поселений органами местного самоуправления муниципального района Исполнительный комитет Сабинского муниципального района Республики Татарстан

ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Подготовить проект внесения изменений в генеральные планы следующих сельских поселений Сабинского муниципального района Республики Татарстан:
 - Шеморданское
 - Мешинское
 - Нижнешитцинское
 - Корсабашское
 - Тимершикское
 - Староикшурминское
 - Большешинарское
2. Опубликовать настоящее постановление на официальном сайте Сабинского муниципального района по адресу: <http://saby.tatarstan.ru>.
3. Контроль за исполнением настоящего постановления возложить на Мингазова Р.С., заместителя начальника отдела инфраструктурного развития Исполнительного комитета Сабинского муниципального района.

Руководитель

М.Р. Ишниязов

